

Van jövő Wirecard és Madoff nélkül?

Néha olyan naivnak tűnik az Európai Bizottság, hogy nehéz elhinni, hány ezer szakértő dolgozik neki. Ez a Bizottság (az Öreg Kontinens EU-hoz tartozó részének „kormányá”) néhány napja feltett egy csodálkozásra utaló kérdést: „Miért nem vette észre a pénzügyi felügyelet Németországban, hogy az online fizetés sztárja, a Wirecard meghamisítva könyvelését a csőd felé száguld, miközben a hiány mintegy kétmilliárd euró?” Ilyen naivitással azt is lehetne kérdezni: Miért nem vette észre az Egyesült Államok Értékpapír- és Tőzsdei Bizottsága (SEC) több vizsgálat folyamán, hogy a hírhedt Bernie Madoff éveken keresztül 4800 befektető több mint 60 milliárd dollárját lopta el?

A Wirecard az újszerű fintech cégek egyike volt, mely az ezredfordulón négyfős csapattal igazi start-upnak indult. Internetes pornó- és szerencsejáték cégek elszámolási ügyleteire fejlesztett ki technikát, később nagyobbánál nagyobb partnereket nyert, köztük a japán Softbank befektető óriást. 2018-ban felvették a Wirecardot a német tőzsde legmagasabb körébe, a DAX-ba. Akkor 24 milliárd euróra becsülték a vállalkozás értékét – ezzel megelőzte a Deutsche Bankot. A botrány most, mint ismeretes, razzikálkal, letartóztatásokkal és tőzsdei összeomlással robbant ki, miután a cég bevallotta, nem tudnak elszámolni kétmilliárd euróval.

Az EU-Bizottság megbízta az uniós pénzügyi felügyeletet (ESMA), hogy októberig tegyen jelentést a kínos ügyben. „Németországban a pénzügyi ellenőrzés gyengeségeket mutatott az uniós szabályok betartásában” – mondta Valdis Dombrovskis bizottsági alelnök, aki áttanulmányozta az ESMA előzetes rövid jelentését. Az Európai Unióban 2004 óta pontos irányelv szabályozza, hogy a tőzsdén jegyzett cégeket hogyan kell ellenőrizni.

Még mielőtt az ESMA elkezd vizsgálgatni, tudható: az „eltűnt” mintegy 2 milliárd euró nem is létezett. Kiderült, hogy a Wirecard éveken át következetesen meghamisította a könyvelését, csakhogy sikeresebbnek tűnjön, és így húzzon be minél több befektetőt. Bár már évek óta utaltak rá jelekre, hogy a fintech cég nem játszik tisztán, sokáig megúszták a felelősségre vonást. Az ügy azért is különösen kínos,

mert a német piaci felügyelet, a BaFin többször megvédte a Wirecardot, amikor újságírók (főleg a Financial Times) megkérdőjelezték a cég komolyságát. A BaFin egy alkalommal még nyomozást is indított a Financial Times újságírója ellen, akit azzal vádoltak, hogy a tőzsde manipulálására játszik a cég elleni vádakkal.

A Bloomberg birtokába jutott dokumentumok szerint a BaFin már tavaly tájékoztatta Olaf Scholz pénzügyminisztert, hogy baj lehet a Wirecarddal. Scholz elhatárolódott az ügytől, de helyettes minisztere, Jörg Kukies elismerte, hogy 2019 végén kétszer is találkozott a vállalat volt vezérigazgatójával, Markus Braunnal, akit nemrég csak 5 millió euró óvadék ellenében engedtek el a hatóságok.

Ausztriában azért könyvelték el a paródiának is beillő Wirecard-krimit „itteni” botrányként, mert mindkét főszereplő, Markus Braun és helyettese, Jan Marsalek osztrák. Az 50 éves Braun 2002-től állt a cég élén. Miután társa, Paul Bauer-Schlichtegroll elhagyta a Wirecardot, bevette Marsaleket és sokkal többet tartózkodott Bécsben élő családjánál, mint a München környékén székelő cégnél. Földvári Zsuzsa, a „Népszava” bécsi tudósítója így rajzolta körül: „Minél inkább tündökölt a cége, annál jobban becsülték és emelték magukhoz osztrák befolyásos körök. Adakozott – 70 ezer eurót adott a kormányzó Néppártnak a 2017-es választási kampányhoz, 120 ezerrel támogatta a liberális Neos pártot, de baráti szálak fűzték a szociáldemokratákhoz is. Braun tekintély volt, az „osztrák Bill Gates”, aki helyet kapott Sebastian Kurz kancellár exkluzív tanácsadó testületében is.”

A még érdekesebb figura viszont a több nyelven beszélő, de még érettségivel sem bíró Marsalek, aki a botrány kitörésénél egyszerűen eltűnt. Példaképe Leonardo DiCaprio lehet, aki a „Catch Me If You Can” című Hollywood-filmben csekkhamisítóként és trükkös csalóként körülutazza a világot. Marsaleknek „csak” a Fülöp-szigetek bevándorlási hatóságait és a kínai Sichuan repülőtérsaságot sikerült kicselezni: A neve megjelent listáikon, de ő maga nem volt ott...

Folytatás a 3. oldalon

Történelmi esélyek és veszélyek

Ebben a történelmi pillanatban senki sem akadályozná meg, hogy Közép-Európa regionális alegységként kialakítsa önmagát. Az itteni, szabadságukat végre élvező országok békés konkurenciaharcot vívnak egymással. Új reménységünk a visegrádi négyek – Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia – együttműködése, amely sohasem volt olyan erős, mint manapság.

A cseh, lengyel és a magyar uralkodó 1335-ben Visegrád várában találkozott, hogy rendezzék ellentéteiket és kijelöljenek egy Bécsset elkerülő kereskedelmi utat. Együttműködésüket a rendszerváltozás után, magyar kezdeményezésre élesítették fel (megállapodásukat 1991. február 15-én Visegrádban írták alá), főleg azért, hogy közösen haladjanak az Európai Unió felé. Összefogásuk kitartó és rendíthetetlen szorgalmazója továbbra is Orbán Viktor magyar miniszterelnök.

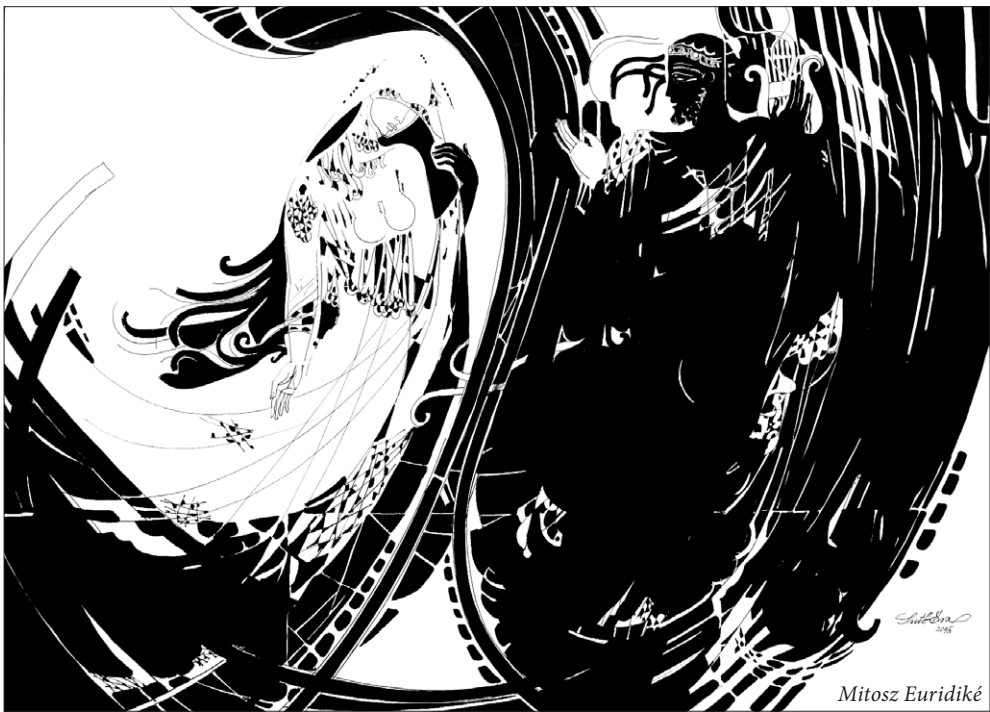
A választásokon rövidesen Lengyelországban is a konzervatív Jog és Igazságosság (PiS) került hatalomra, most pedig államelnökök, Andrzej Duda szerezte meg a győzelmet, így a magyar–lengyel együttműködés mindennél reményteljesebb. Nagyot javultak a magyar–szlovák kapcsolatok is, hiszen Orbán Viktor és Robert Fico szlovák miniszterelnök még 2010-ben is a kettős állampolgársági törvény miatt csapott össze. Most azonban Orbán Viktor miniszterelnök 2020. júniusában a Karmelita Kolostorban fogadta Igor Matovič szlovák miniszterelnököt, és kölcsönösen soha el nem hangzott barátságos szavakat és programokat helyeztek kilátásba. Látványos javuláson mentek keresztül a magyar–szerb kapcsolatok is, ahol az elnökválasztást Alekszandar Vučić nyerte. Vele is jók együttműködésünk kilátásai. A magyar–román kapcsolatokat illetően egyedül a román elnök az, aki bármikor előhúzhatja a magyar kártyát, és úgy látszik, legitimációjához ezt meg is teszi. Még a csehek tűnnek a legnyugodtabbnak és legstabilabbnak. Érdekeség, hogy Szlovákiában szocialista párt egyedül, Csehországban pedig főként a liberálisokra támaszkodó koalícióban kormányoz, s mindez mégsem zavarja együttműködésüket.

A kisebbik Közép-Európa (vagyis gyakorlatilag az egykori Osztrák–Magyar Monarchia néhány utódállama) veszélyeztetése miatt a V4 betemette a politikai árkokat, s ez így van rendjén. Politológusok most már régiós nemzetek szövetségét emlegetik, miszerint létre lehet hozni a Közép- és Kelet-európai Nemzetek Szövetségét, amelynek motorja a V4-ek csoportja lehetne, ezen belül elsősorban Magyarország és Lengyelország, rajtuk kívül Szlovénia és Horvátország, valamint a balti államok. Felvetődött olyan délkelet-európai (balkáni), keresztény országok feltételes csatlakozása is a szövetséghez, amelyek az EU tagjai, vagy oda igyekeznek: Szerbia, Montenegró, Románia és Bulgária. A V4-ek mindinkább egyeztetik politikájukat. Az összefogás eredményeiről majd a jövő dönt. Mindenesetre az országok közötti jelenlegi békés együttműködést jó lenne hosszú távra megalapozni, s végleg elátni a korábbi történelmi sérelmeket. Nagyon kíváncsok lenné a V4-ek további hosszú távú fennmaradása és erősödése, s a Balti-tengertől az Adriáig húzódó életképes tengely kialakulása, mert ezek az országok egyenként könnyű prédái lennének az együttműködésüket zavarni szándékozó konkurenciának. A nyugati és az országokon belüli gazdasági és média-ellenszél ugyanis lassíthatja munkájukat.

Néhány nyugati állam nem hagyja érvényesülni az új nemzetállamok törekvéseit, gazdasági-politikai erőszaknak teszik ki őket, nem tisztelik nézeteiket, s a kitalált „jogállamisági” kifogásokkal lassítják szándékaikat. Mindezt a belső ellenzék szövetségével teszik, amelyben nagy szerepet kap a fiatalság, amelynek nincs emlékképe történelmükről, így könnyen megvezethetők.

Az európai migrációs válság felpörgésével a szervezet összezárt. Közös küldtek határőröket és szakértőket Magyarországra, Szlovéniába, valamint Görögországba. Utóbbi az uniós politikusok között is elismerést váltott ki, mert a nagyjából 1100 fős igény több mint negyedét, 300 embert ők négyen ajánlották fel. Mindenki egyenlően kiveszi a részét,

Folytatás a 2. oldalon

A kínai–magyar viszonyról

Az Eurasi Forum Budapesten megtartott konferenciáján a Magyar Nemzeti Bank elnöke úgy érvelt, hogy Hszi-Csin-Oing Kína elnökének álma, az új világbirodalom, Eurázsia, mindenki számára előnyt jelent.

A magyar kormány úgy véli, hogy veszély Magyarországot nyugatról fenyegeti. Ezért az orosz, török és kínai államkapitalizmus irányát követi.

Veszélyesnek tartom Kína rendszerét és befolyásának megerősödését úgy feltüntetni, hogy a magyar nép ezt megszeresse és az ország érdekét lássa benne. Komoly dologról van szó: Magyarország történelmének visszafordításáról. Szent István óta a nyugati keresztény kultúrához óhajtottunk tartozni. Demokratikus jogrendszerben akarunk élni. Így reméltük a rendszerváltás idején. Így ígérte Orbán Viktor. A fiatalok 1956-ban sem Ázsiát választották, inkább kockára tették életüket.

Félek, hogyha megvalósul Kína elnökének álma, akkor több száz évet kell majd várunk új reneszánszra, felvilágosult, human társadalmi rendszerre.

Korszakos fordulatok előtt áll a világ. Nehéz megjósolni, merre haladunk. A felelősség minden személy és ország vállára nehezedik. Kinek hiszünk, mit és kit választunk; hajlandók vagyunk-e áldozatot hozni, ismerjük-e a szolidaritást? Tanulhatnánk tényekből, azok mutatják az irányt, de különböző érdekek mérlegelése is tanulságos lehet. A kínaiaké nem mindenben egyezik a magyarokéval. Orbán Viktor miniszterelnök jelszava: „Magyarország mindekelőtt” például nem érvényesülhet globalizálódó világban. Magyarország túl kicsi ország.

Kína elnöke 2017-ben a 19. pártkongresszuson kifejtette a jövőbe irányuló terveit: 1. Technológiára épülő modernizáció, 2. Kína területiális egyesítése, 3. Világbéke (hatalom) megvalósítása. Mindezt 2049-ig, a Kínai Népköztársaság fennállásának századik évfordulójáig akarják megvalósítani.

1. A technológia lehetővé teszi az ember személyes és az egész társadalom felügyeletét, modern fegyverek, az ipar és az agrárszektor gyorsabb és olcsóbb termelését. Ha Kína méreteit megváltoztatja, akkor más országok vagy alkalmazkodnak Kína fejlődésének új méreteihez, vagy elveszítik a versenyt, mert például egy autó többszáz alkatrészét különböző országokban gyártják. A nevelés kondicionáláson alapszik. Már az óvodásokat megtanították az imperialisták gyűlöletére és Mao szeretetére. Később így kezdeményezhette a párt véres kulturális forradalmát. Ma pontrendszer működik. Aki nem teljesít, nem tanulhat, vagy nem kap kölcsönt. Az egyén jogait nem védi törvény. Az internetet, Facebookot átszűrjük. Saját platformokat létesítenek: Sina Weibo és Renren. Aki nem követi a párt vonalát, kétségbe vonja döntéseit, vagy „rémhíreket” terjeszt, börtönbe kerül, mint az az orvos, aki a Covid-19 veszélyére felhívta a figyelmet. Hárommillió kényszermunkásról tudunk. Olcsón dolgoznak. Könnyebb konkurálni.

2. Közös project kezdeményezése előtt jó tudni, így a magyaroknak is, mennyire megbízható a partner. Kína és Hongkong például 1997-

ben megegyezett, hogy ötven évig elismerik az egy-ország, két-rendszer elvét. Ennek ellenére hosszú előjáték után új törvény alapján 2020. július 1-én Kína elhurcolt többszáz tüntetőt. Ülhetnek életfogytig, de akár el is tűnhetnek. Az uralkodó zenével és tánccal ünnepelte sikerüket. A sajtó meggyőzte az anyaország lakóit, hogy veszélyes terroristáktól mentették meg az országot.

Az észak-nyugaton otthonos muzulmán ujjur népcsoport több, mint egymillió tagja addig szenved ún. átnevelő munkatáborban, amíg be nem látja, hogy korábban téves ideológiában hitt.

Kína 1950-ben megszállta Tibetet. Lebombázta számtalan kolostorát, lassan átvette kereskedelmét, elszállítja értékeit. Jó szolgálatot tesz ebben a kiépített új vasútvonal. Fővárosa, Lhasza centrumát láncsal zárták körül, utcáin fegyveres katonák portyáznak.

Vietnám és az Amerikai Egyesült Államok a múlt század hetvenes éveiben véres háborút folytattak egymás ellen. Napjainkban szövetségesek. Kína régi és kétséges térképre hivatkozva igyekszik megszerezni a Dél-kínai-tenger feletti hegemoniát Vietnám szomszédjai és a nemzetközi forgalom rovására. Közben katonai bázisokat épít.

Hamarosan Tajvan kerül sorra.

3. Kína másképpen gyarmatosít, mint valamikor az európai országok tették. Szuverenitást ígérve kereskedelmi világhálózatot, az ún. Selyemút kiépítését szorgalmazza szárazföldön és vízen 5G rendszerrel. Kitűző gondolat. De csak nemzetközileg elismert demokratikus jogrendszer alapján fogadható el. Erre többek között Japán és az EU nem lát biztosítékot. Kína állami segéllyel termelt áruival megzavarná a szabad kereskedelem egyensúlyát. Politikai és gazdasági befolyásának növelésével megoszthatja a nyugati országok egységét. A piruszi kikötő Kína hajóinak egyik fontos gócpontja. Így irányíthatja a kereskedelmi forgalmat, meghatározhatja az árakat és manipulálhatja az alapanyagok szállítását. Nem csoda tehát, hogy a görögök nem írták alá az EU tiltakozó nyilatkozatát Kína illegális akciói ellen a Dél-kínai-tengeren. A görögöknek fontosabb a yen.

Kína hárommilliárd euró kölcsönt hajlandó adni a Budapest-Belgrád közötti gyorsvasút kiépítésére. Ez gazdasági szempontból értelmetlen. Hosszútávon egyáltalán, mert a cél a világhatalom. Kína utat nyit a Balkánra, népeit zsarolhatóvá teszi, megakadályozza EU-tagságukat, közben bővíti piacát, biztosítja a neki szükséges alapanyagok szállítását.

Az áttekinthetetlen szerződések azoknak a magyaroknak az érdekeit szolgálják, akik hasznat húznak belőlük. Kik kapnak megbízásokat, kik ellenőrzik őket? Megzavarják a jogrendszert.

Kína politikája és érdekei némiképpen egyértelműek.

A szabadság és demokrácia jólétet, személyi és szociális biztonságot hozott a nyugati országoknak.

De mit hoz, milyen irányba halad a magyar politika, különösen kínai befolyás alatt?

MUSTÓ SÁNDOR

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: FETES KATA

Szappan-buborékokkal beporzott gyümölcsfák

Mijako Eidzsiro, a japán Tudományos és Technológiai Kutatóintézet munkatársainak szappanbuborékok felszínén szállított virággal sikerült körtefákat megtermékenyíteni.

A japán kutatók a buborékgyűkből fújták ki a virágsport szálútt szappanbuborékokat. Az apró gömböcskék 95 százalékos sikerrel porozták be a gyümölcsfákat. A technológia hatékonyabbá tételért tesztelik, hogy a beporzás ugyanolyan sikerrel végezhetik-e el, ha drónok szállítják és lövik ki a virágsportos buborékokat.

A gyümölcsfák és egyes zöldségfélék beporzása a mezőgazdaság egyik sarkalatos problémája világszerte a méhpopuláció rohamos pusztulása miatt. Az alternatív beporzás lehetőségeinek keresése a japán Tudományos és Technológiai Kutatóintézet egyik fontos kutatóprogramja.

SEASIDE

magazin

Higanyoshordók a Balti-tenger mélyén

Halászkok hálója fenn akadt rajtuk, így fedezték fel a veszélyes anyagot tartalmazó hordókat Sundsvall mellett a Balti-tenger svédországi partja közelében. Az 50-es és 60-as években nagy mennyiségben gyártott vinil-klorid melléktermékét, higanytartalmú katalizátort rejt magában az a huszonháromezer hordó, melyet évtizedekkel ezelőtt szüllyesztettek a tenger fenekére.

A hordók az idők folyamán erősen korrodálódtak, ezért napjainkban már nagy veszélyt jelentenek a tenger élővilágára. Nem kétséges, hogy el kell onnan távolítani őket még mielőtt beláthatatlan méretű mérgezést okozhatnának. Miután sem az a cég amely a hordók tartalmáért, sem az amelyek az elszüllyesztéséért felelős, már régen nem létezik, komoly gondot jelent a svéd kormánynak, hogy melyik cég jogutódját kötelezze a mérgező anyagot tartalmazó hordók felszínre hozására és megfelelő tárolásának biztosítására.

Üveghid felhőkarcolók tetején

A Jangee folyó partján fekvő kínai nagyváros Csungking legújabb látványossága a 250 méter magasban épült 300 méter hosszú üveghid. A „Krisztály” néven emlegetett üveghid Raffles City négy felhőkarcolóját köti össze, és további két felhőkarcolóhoz is kapcsolódik.

Az üveghid felépítése 1500 négyzetméter. Az innen nyíló panorámiát kihasználva naponta háromezer látogató gyönyörködhet. Az üvegpádlos kilátó panorámáján kívül egy öt részből álló kiállítás is helyet kapott itt, mely Csungking város történetét mutatja be. Az „Egy kert” elnevezésű részben éttermek és bárók várják a vendégeket, sőt egy úszmedence is helyet kapott itt egy zártkörű klubbal együtt.

A „Krisztály” tervezője *Moshe Safdie* világhíró építész, akinek a nevéhez fűződik a fantasztikus élményt nyújtó szingapúri *Jewel Changi* repülőtér is. Az egyedülálló kilátást biztosító híd, hét év alatt 3,4 milliárdos költségvetésből épült. Tizenkétezer tonna acél, háromezer üvegelemet és ötezer alumínium panelt építettek a világ legnagyobb magasságában épült, több felhőkarcolót összekötő hídra. 120 fát is telepítettek az üveghidra, melyek mindegyike kilenc méter magasra nőhet.

The San Diego Union-Tribune

Oroszlánfóka az étteremben

A kaliforniai San Diego egyik elegáns éttermének dolgozó a reggeli nyitáskor egy bekéssen alvo kis oroszlánfókat találtak az étterem egyik fotelejában.

A nyolchónapos, legyengült kis nőtényi fókát a *SeaWorld* rehabilitációs központjába vitték. Az állat nagyon lesoványodott mert az utóbbi időben nem jutott megfelelő mennyiségű táplálékhoz. Ennek oka, hogy az óceánok az El Niño következtében a szokásnál melegebbek, így több tengeri hialt nem talál megfelelő mennyiségű ételmet. A *SeaWorld* munkatársai az idén már több mint ötven alutáplált oroszlánfókat mentettek meg. A San Diegóban talált kis oroszlánfókának minden esélye megvan a túlélésre.

Norvég projekt sérti a számi jogokat

A Repparfjord egy kis fjord Finnmarkban, Norvégia északi részén. A „Nussir ASA” bányászati vállalat most két rézbányát tervez üzemeltetni a Repparfjord területén. A számi közösségek szempontjából ez a projekt veszélyezteti a környezetet és a számi jogokat.

A rézbányát azon a területen tervezik megépíteni és üzemeltetni, ahol a rénszarvas-tenyésztés és ezáltal megélhetésüket is. A projekt környezetvédelmi szempontból is problematikus, mivel a bányászat során a vegyi anyagokkal és nehézfémekkel kevert hulladékok a Repparfjordba kellene öntení. Ez pusztítaná a halállományt és ezáltal veszélyeztetné a helyi halászat fennmaradását.

Az érintett számi közösségek és a Számi Parlament felszólította a „Nussir ASA” bányászati vállalatot, hogy mondjon le erről a tervéről mindaddig, amíg az érintett számikkal nem sikerül békés megoldást találni.

ARCHAEOLOGY

Római kori hajó egy szerbiai szénbányából

A *kostolaci* szénbánya külsőni fejtésekor római kori hajó maradványaira bukkantak. Először csak néhány fagerenda tűnt fel. A covid-19 járvány hátráltatta a kiemelési munkálatokat, de végül sikerült a föld- és szénrétegtől megszabadítani a hajdani hajó maradványait.

A hajó 19 méter hosszú, lapos fenekű, három pár evezővel és egy háromszögletű vitorlával ellátott jármű volt. A vastag fa oldalakkal rendelkező 9 méteres első részben 2 kisebb csónak maradványai is a felszínre kerültek.

A szénbánya területre a római korban virágzó város *Viminacium* határában van. Miomir Korac régész szerint a vízi jármű a III. században épült. Akkor a Duna egyik mellékfolyója mellett fekvő *Viminacium* volt *Moesia Superior* provincia fővárosa. A városnak több erődítménye, palotája, templomai, amfiteátrum és kocsiversenyei megtartására alkalmas stadionja volt.

Viminaciumban fejlett vízvezeték-rendszer, fürdők és műhelyek álltak az ott élők rendelkezésére. A városban állomásozott a római folyami flotta, hogy a barbárok betörésétől megvédi a Római Birodalmat.

A tervek szerint *Kostolachoz* közel állítják majd ki a római hajót, a több tízezer tárggyal együtt, melyek a szénbánya területének majdnem szomszéd-ságában 1882 óta folyó ásatások folyamán kerültek elő. A viminaciumi feltárások folytán 14 ezer sír és 3 mamut maradványán kívül több arany csempelap, dájeszobor, mozaikokat és freskókat mentettek meg. Jelenleg egy római hadvezér villáját tártják fel a régészek, akik szerint eddig Viminacium területének csak 4%-át ismerték meg.

the guardian

Birkák térképezik a Feröer-szigeteket

A *Feröer*-szigetek lakói, a Google „Street View” mintájára birkák segítségével, *Sheep View 360* néven saját maguk készítik elnek a „utcaképeket”.

A Feröer-szigeteknek közel negyvenkilencezer birkász lakója van, akik itt több mint nyolcvanezer birkát legeltetnek. A helyi turisztikai hivatal munkatársai Durita Dahl Andreassen és egy birkapásztor speciális hámokat készítettek, ezzel szereltek fel öt birkára 360 fokos kamerákat. Miközben a birkák a szigeten vándorolva legelésznek, a kamerák folyamatosan küldik a felvételeket és a GPS-koordinátákat Andreassennek. A kis vállalkozó csoport ezeket a képeket, sok alkalmanként rövid videókat is feltöltö a Seep View-ra. Eddig az egyik sziget öt településéről készítettek a négylábu munkatársak segítségével panorámaképeket.

A Sheep View csoport akciójával élesorban a világon legkevesebb reklámozni, azok szépségeit a szigeteket megismertetni és a Google-nak is bebizonyítani, hogy érdemes energiát fektetni a Feröer-szigetek feltérképezésébe.

A Sheep View csoport akciójával élesorban a világon legkevesebb reklámozni, azok szépségeit a szigeteket megismertetni és a Google-nak is bebizonyítani, hogy érdemes energiát fektetni a Feröer-szigetek feltérképezésébe.

www.becsinaplo.eu

A tudomány mai állása szerint...

A tudomány ma nem más, mint profitorientált üzlet, a kutatók szürkeállománya pedig termelőszköz és befektetés.

Mi lett a megismerés gyönyöréből, a gnosztikusok hitéből, de még a hozzákn képest oly lelkes és naiv 19. század természetét maga alá gyűrő hurraóptimizmusából is? Mit szólna korunkhoz Galilei, Newton és Pasteur? Ma az intelligencia nagyra tartjuk és mániákusan mérjük, de a bölcsesség és elmélkedés divatjammult. Szakbarbárok globális hordái vándorolnak kontinensről kontinensre. Mindenesetre szorgalmasan és tömegesen gondolkodunk.

„Gondolkodom, tehát vagyok”. De mire jutottunk a sok gondolkodással? Megismertük önmagunkat? (Gnoti szeaton – nesze neked, Szókratész!) Másokat? A világot? És aztán? Mihez kezdünk a világgal és magunkkal benne? Mihez kezdünk a gondolatainkkal?

„Vagyok, aki vagyok!” Mózes kérdezett és megkapta a hiteles választ. Megbízható, kikezdehetetlen válasz. A priori elfogadható, és kétélyek nélkül rá lehetett építeni néhány ezer év emberi történelmet. Aztán jött Descartes. Követők. Sokan és sokat gondolkodtunk. Lett belőle két világháború, atombomba, meg genetikailag újratervezett élőlények, most pedig a mesterséges intelligencia következik. A nagy gondolkodásban körülöttünk felhasználtunk mindent és megtanultuk egymást is kihasználni a végtelékig.

Amit elértünk: még soha nem voltunk ilyen nagy számban a Földön, mi emberek és még soha nem éltünk nagy átlagban ilyen hosszán. Ha ez volt a cél, nagyot léptünk előre. Kiérdemeltük, hiszen olyan sokat gondolkodunk. Sikeres faj vagyunk!

Egy faj hosszú távú sikeréhez vagy az kell, hogy tartósan elhitesse magáról, hogy a teremtés koráná, még akkor is ha *úgy gondoljuk*, hogy a Teremtő halott, vagy az, hogy időben minél hosszabban létezen, bírja a környezeti és történeti nyomást. Ha így van, megkéstünk: körülöttünk szép számmal *vanunk* nem gondolkodó mégis többszázmillió éves fajok. A hominidák csak néhány millió-, a Homo sapiens sapiens néhány százézer, a Homo faber körülbelül tízezer, végül a Homo ludens alig pár ezer éve létezik. Rövid, de nagy kaliberű karriert futottunk be: egy földtörténeti szempontlantas alatt átvettük az uralmat a Teremtés egy porszeme, a Föld fölött és önkényünkkel gyorsan megkoronáztuk önmagunkat. Micsoda sikertörténet!

Most, sikereinktől elbúlvölve, itt állunk magányosan, tele kétéllyel és szorongással, és azon gondolkodunk: hogyan tovább? Magunkra csaptuk az ajtót, nincs kihez tanácsért fordulni. A világot a maga valóságában jól látjuk már, egyedül csak a benne játszott saját szerepünkéről képzeltőlódnunk tovább. Felmérjük és felforgatjuk környezetünk paramétereit, aztán aludni térünk, mintha biztonság lenne holnap, miközben mélyenszántó élményeink ezt a holnapot megkérdőjelezzik.

Homo contradiictorius – így kellene hívni bennünket. Nem lehetünk mások, hiszen a sok gondolkodással világunkból kiöltünk mindenféle varázslatot, hitet és csodát, melyek össze- és fennartartották minket, most mégis valamiféle nem transzcendens, de természeti csodára várunk, hogy takarítsa el az emberiség kacatját, piszkát. Nyakig hulladékbán, gázoktól fulladozva, mérgezetten állunk, megteremtettük hát a *globális nagytakarítást mítoszát*, mely szerint, zseniálisan kidagolt eszközökkel gyorsan kitakarítjuk a Földet, levegőt és a vizeket. Az óceánokat, például, hol ismét úgy fognak a vízben élni a halak, mint halak a vízben. Bonyolult óceántakarító szerkezetekről keringenek az Interneten megnyugtató bemutatók. Csodálatlalt nézzük, majd hátrádolunk: igen! Mi, emberek, ebben nagyon jók vagyunk: a problémák megoldásában. Nem új gondolat, ezer bizonyíték cáfolja, de még mindig ezzel hitegetjük magunkat. Nem kell nagy tudósunk lenni ahhoz, hogy megértsük: egy műanyag palackot az óceánból kihalászni összehasonlíthatatlanul nagyobb erőfeszítésbe kerül, mint oda beledobni. Ennyire egyszerű a képlet – mégsem veszi senki komolyan.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Gyakran felmerül a kérdés, van-e bolygónkon kívül élet? Egyes látnokok azt állítják, a Világegyetemben csak úgy peszeg az élet, mások szerint planetánkon kívül szervetlen az egész Univerzum. A kérdésre nem ismerjük a választ – a tudomány mai állása szerint. Gondoljunk el azon, mit jelent, ha csak a Földünkön létezik élet! Magunkat ismerve, szükséglen bármiféle felelősséget feltételezni vagy emlegetni. Nem kétséges: buták és felelőtlenek vagyunk – a tudomány mindenkor állása szerint...

KATÓ ZOLTÁN

A vírussal élni kell – és dolgozni

A koronavírus-járvány következményeinek felforgatták a magyarországi munkaerőpiacot, írta a Pénzcentrum nevű online portál július közepén: „rengetegen keresnek munkát, bizonyos pozíciókra akár négyezer annyian is jelentkeznek, mint a pandémia előtt”. A járvány kezdetén, a veszélyhelyzet alatt és után ugyanis 240 ezren veszítettek el munkahelyüket. Rajtuk a meglehetősen sikeres munkahelyteremtő bértámogatási program sem tudott segíteni.

Hogy az új munkanélkülieknek kevesebb mint a fele, csak 110 ezer személy regisztrált álláskeresőként, annak három fő oka van. Az egyik a lassú úgymenet és a pénz kiutalása, illetve az a tény, hogy sokan nem tudnak munkát találni a 3 hónapos segélyezési időszak alatt. A második ok az elsőből fakad: A pandémia előtti munkanélküliekkel együtt összesen 376 ezer álláskeresőből nem kevesebb mint 176 ezer személy semmilyen anyagi juttatásban nem részesült. Végül a harmadik ok az első két metzsete: Nagyon sokan külföldön kezdek munkát keresni – és találni.

Ez már csak azért is bekövetkezett, mert bizonyos munkahelyekre van elég külföldi. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint július elején már összesen 55 297 fő számított bevándoroltnak. A Magyarországon tartózkodó külföldiek ennek a többszörösét teszik ki, összesen 199 957 fő. Tülnyomó részüket keletről jött, Ukrajnából, a Szovjetunió ázsiai utódállamaiból, ill. Vietnámból. És akad köztük szép számmal kínai is.

Nem csoda tehát, hogy azok a magyarok, akik elvesztették a munkahelyüket és nem találnak képességeiknek megfelelő újat, (a nyugati) külföld felé kacsingatnak. A tudomány az, (a nyugati) külföld felé kacsingatnak. A tudomány az, (a nyugati) külföld felé kacsingatnak. A tudomány az, (a nyugati) külföld felé kacsingatnak.

Az új munkanélkülieknek kevesebb mint a fele, csak 110 ezer személy regisztrált álláskeresőként, annak három fő oka van. Az egyik a lassú úgymenet és a pénz kiutalása, illetve az a tény, hogy sokan nem tudnak munkát találni a 3 hónapos segélyezési időszak alatt. A második ok az elsőből fakad: A pandémia előtti munkanélküliekkel együtt összesen 376 ezer álláskeresőből nem kevesebb mint 176 ezer személy semmilyen anyagi juttatásban nem részesült. Végül a harmadik ok az első két metzsete: Nagyon sokan külföldön kezdek munkát keresni – és találni.

Ez már csak azért is bekövetkezett, mert bizonyos munkahelyekre van elég külföldi. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint július elején már összesen 55 297 fő számított bevándoroltnak. A Magyarországon tartózkodó külföldiek ennek a többszörösét teszik ki, összesen 199 957 fő. Tülnyomó részüket keletről jött, Ukrajnából, a Szovjetunió ázsiai utódállamaiból, ill. Vietnámból. És akad köztük szép számmal kínai is.

nincs kihez tanácsért fordulni. A világot a maga valóságában jól látjuk már, egyedül csak a benne játszott saját szerepünkéről képzeltőlódnunk tovább. Felmérjük és felforgatjuk környezetünk paramétereit, aztán aludni térünk, mintha biztonság lenne holnap, miközben mélyenszántó élményeink ezt a holnapot megkérdőjelezzik.

Homo contradiictorius – így kellene hívni bennünket. Nem lehetünk mások, hiszen a sok gondolkodással világunkból kiöltünk mindenféle varázslatot, hitet és csodát, melyek össze- és fennartartották minket, most mégis valamiféle nem transzcendens, de természeti csodára várunk, hogy takarítsa el az emberiség kacatját, piszkát. Nyakig hulladékbán, gázoktól fulladozva, mérgezetten állunk, megteremtettük hát a *globális nagytakarítást mítoszát*, mely szerint, zseniálisan kidagolt eszközökkel gyorsan kitakarítjuk a Földet, levegőt és a vizeket. Az óceánokat, például, hol ismét úgy fognak a vízben élni a halak, mint halak a vízben. Bonyolult óceántakarító szerkezetekről keringenek az Interneten megnyugtató bemutatók. Csodálatlalt nézzük, majd hátrádolunk: igen! Mi, emberek, ebben nagyon jók vagyunk: a problémák megoldásában. Nem új gondolat, ezer bizonyíték cáfolja, de még mindig ezzel hitegetjük magunkat. Nem kell nagy tudósunk lenni ahhoz, hogy megértsük: egy műanyag palackot az óceánból kihalászni összehasonlíthatatlanul nagyobb erőfeszítésbe kerül, mint oda beledobni. Ennyire egyszerű a képlet – mégsem veszi senki komolyan.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Gyakran felmerül a kérdés, van-e bolygónkon kívül élet? Egyes látnokok azt állítják, a Világegyetemben csak úgy peszeg az élet, mások szerint planetánkon kívül szervetlen az egész Univerzum. A kérdésre nem ismerjük a választ – a tudomány mai állása szerint. Gondoljunk el azon, mit jelent, ha csak a Földünkön létezik élet! Magunkat ismerve, szükséglen bármiféle felelősséget feltételezni vagy emlegetni. Nem kétséges: buták és felelőtlenek vagyunk – a tudomány mindenkor állása szerint...

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Gyakran felmerül a kérdés, van-e bolygónkon kívül élet? Egyes látnokok azt állítják, a Világegyetemben csak úgy peszeg az élet, mások szerint planetánkon kívül szervetlen az egész Univerzum. A kérdésre nem ismerjük a választ – a tudomány mai állása szerint. Gondoljunk el azon, mit jelent, ha csak a Földünkön létezik élet! Magunkat ismerve, szükséglen bármiféle felelősséget feltételezni vagy emlegetni. Nem kétséges: buták és felelőtlenek vagyunk – a tudomány mindenkor állása szerint...

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörténeti pillanat töredékét, vagyis nem sokat jelent.

Nincs a csillagokba írva, hogy az emberi fajnak fenn kell maradnia. Ősi könyvek – jól ismerve gyaró ember természetünket, mely történelmünk során keveset változott – biztos pusztulásunkat jövendőlik. Ha magunk hibájából elpusztulunk, nem kar értünk, csak ezt a hajdan és még ma is oly gyönyörű két bolygót sajnálom. Idáig megisztuk, de ne ríngassuk magunkat hiú ábrándokba: az idáig egyetlen földtörté

AZ IDEGEN NYELVŰ KATOLIKUSOK GONDOZÁSA AUSZTRIÁBAN

– Beszélgetés Vencser Lászlóval –

– *Húsz éven át Ausztriában az idegen nyelvű katolikusok pasztorációjának vezetését látta el. 2020. július 1-jével utódja kezebe helyezte az igazgatóság irányítását. Mik voltak az érthető okok mellett az indítékok elhatározásában? Hogyan tekint vissza két évized termékeny, ugyanakkor nem éppen könnyű munkásságára?*

– Amikor 2000. július 1-jével az Osztrák Püspöki Konferencia kinevezett az említett terület igazgatójának, a munkakör nem volt számomra teljesen ismeretlen, hiszen korábban a Linzi Egyházmegye idegen nyelvű katolikus pasztorációjának felelős irányítójaként már tagja voltam az igazgatóság vezetőtanácsának. Mint általában egy új vezető, én is új elképzelésekkel kezdtem el húsz évvel ezelőtt a munkát. Egyen céloim volt létrehozni egy *nagy családot*, amelyen belül az Ausztriában élő mintegy harminc nem német anyanyelvű katolikus népcsoporthoz tartozó hívek, ott ahol élnek és dolgoznak, otthon érzik magukat. A kilenc egyházmegye gyakorlatilag lefedi a tartományok területét, beleértve Bécs fővárosát is. A lelkipásztori munkát közel száz lelkész végzi, akik anyanyelvén látják el a szolgálatot a liturgiában, a szentségek kiszolgáltatásában és tartják a kapcsolatot közösségeikkel. A nyelvi, kulturális különbség ellenére az elmúlt két évtizedben valóban nagy családát fejlődünk, hívek, papok és munkatársak Alexander. Most ezt a családot adtam át utódomnak, Alexander Krajčí nos laikus, teológiai-lag képzett, a Bécsi Főegyházmegyében másfél évtizede a mi igazgatóságunk keretében tevékenykedik, új igazgatónak. Számomra öröm volt együtt dolgozni az egyházemegyekkel, a Püspökökari Konferencia főtítkárságával, a politikai élt szereplőivel, a népcsoportok egyesületeivel és sorolhatnám tovább a bel- és külföldi kapcsolatokat. Az első megbízatásom öt évre szolt, majd ezt három alkalommal meghosszabbítottam. Felettesem most is megszaltaltak, hogy még néhány évig folytassam ezt a munkát, mégis úgy döntöttem, hogy a bécsi hivatal vezetését átadom.

Húsz éven át hetente ingáztam Linz és Bécs között, legtöbbször vonattal, néha autóval. Nem is olyan régen betöltöttem hetvenharmadik életévemet, fázasszott már a sok utazás. A linzi hivatali munkám megmarad és tervezem a jövőben különféle más területeket is tevékenykedni, amihet több időre van szükségem. Ezért döntöttem így, ami azonban nem nyugdíjas vonulást jelent, hiszen a linzi hivatolmat továbbra is ellátom.

– *Amikor 2000-ben Önrre esett a választás, milyen érzések töltötték el, különösen abban a vonatkozásban, hogy mintegy Albélnét az erdélyi rengetegből ilyen felelősségteljes feladat ellátására kapott megbízatást?*

– Erdélyi magyarként szülőföldemről is ismertem a több nyelvű és kultúrájú közösségek életét. A Gyulafehérvári Hittudományi Főiskolán a többségükben magyar diákok mellett mindig voltak német, horvát, bolgár, szlovák, cseh és román anyanyelvű hallgatók is. – Ez év június 29-én szentelték pappá a gyulafehérvári székesegyházban az első cigány származású papot és két év múlva ismét lehet számitani egy ilyen nemzetiségű újműsre a főegyházmegeyében. – Mind ez jól mutatja az erdélyi, bánáti és partiumi nemzeti sokszínűséget, ami számomra jó alapot nyújtott az ausztriai munkához, ezért nem kellett az itteni sokszínűség bizonytalanságot bennem. Nagyon biztam abban, hogy otthoni korábbi az irányú tapasztalataimat Ausztriában kamatoztathatom.

– *Mint az idegen nyelvű katolikusok lelkipogdozásának igazgatója milyen feladatokról rendelkezett? Ebben az összefüggésben milyennek ismerte meg az egyes nemzetiségeket, köztük a magyarokat?*

– Az igazgatóságnak koordináló, szervezési feladatai vannak. Arra törekedünk, hogy a nem német anyanyelvű közösségek ne kerüljenek a helyi egyház peremére, hanem a tevékenységük, az általunk felkínált programok révén is érezzék magukat otthon. Ezért igyekeztünk az egyházmegyei referensek segítségével a lelkipásztori munkát ausztriai szinten összehangolni, ennek előmozdításáért szerveztük az évi továbbképzéseket, vezetőtanácsai gyűléseket, európai tanulmányi utakat, a népek vásárpapját, ennek a célnak az eléréséért folytatottam megbeszéléseket a lelkészekkel, a közösségek felelősivel és vettem részt ünnepi alkalmainkban. Jó tisztában lenni azért, hogy a népcsoportok mentalitása, szokásai, otthonról hozott hagyományai és itteni elvárásai eltérnek egymástól, az igazgatónak ezért nagy empátiára van szüksége, hogy minden nemzet felé nyitott legyen és ezeket a gondolkodásmódokat megértse. Nem az egyes beszélt nyelvek ismerete és megértése a lényeges, hanem a problémák iránti fogékonyág. Személy szerint mindig erre törekedtem, ezért mondtam gyakran, hogy minden nemzet felé nyitott legyen és nyelvért értemet. Vallásuk gyökereiben, egymáshoz való ragaszkodásukban is nagyon különbözőek a nép-

csoportok. A lengyelek, a horvátok, a Fülöp-szigetiek, az albánok vagy az afrikaiak például tömegeket képesek megmozgatni, a szentmisénen telt templomokkal dicsekedhetnek, ahol több száz, sőt egyik-másik helyen ezer ember van jelen vasárnapról vasárnapra. A magyarok az anyanyelv, a kultúra, a hagyomány által külön helyet foglaltak el életbenem. Nem mondhatnám, hogy más bánásmódban részesültek, nekik is mindig azt a szolgálatot igyekeztem nyújtani, amire lehetőség volt és amit részemről igényeltek. A rájuk figyelés, bizonyos szolgálatteljesítés a körükben a jövőben is megmarad, hiszen magyarságomat ezután sem adom fel.

– *Szörványhelyzetben vitathatatlan az egyházak megtartó szerepe nem csupán hitbéli dolgokban, hanem történetesen a magyarság megőrzésében is. Hogyan érvényesül az ez elv, miszerint a hit a szereltek cselekedetei nélkül halott? És a jelenből kiindulva mik a kilátások a jövőre?*

– A szörványhelyzetben élőknek az egyházak mindig támaszt nyújtottak. A második világháborút követően a menekültáradatot látva a Vatikán azonnal rendelkezett, és előírta, hogy a helyi egyházak a különböző népcsoportok részére állítsanak fel anyanyelvi missziókat, lelkészsképeket. Ez a magyarok esetében is gyakorlatilag vált. Mivel Ausztria volt az első ország, ahova az elmúlt hét évtizedben a Kárpát-medencéből a magyar menekültek érkeztek, a helyi egyházak az elsők közé tartoztak Európában, amelyek segítséget nyújtottak nekik. A lelkipásztori munkára kinevezett magyar lelkészek pedig a papi szolgálat mellett mindig tevékenyen részt vettek a kulturáregyesületek munkájában is, sőt gyakran ott találjuk őket az alapítók között. Támogatták a cserkészmozgalmat, a hétvegi óvodát-iskolát, és megtettek mindent, hogy a magyar nyelv fennmaradjon, híveik megőrizéék magyarságukat. Ez a legtöbb helyen ma is így van. Csakhogya ma már Ausztriában nincs olyan magyar lelkész, akinek a megbízatása kizárólag a magyar közösségekre vonatkozna, mindegyikük osztrák plébániát is ellát (kivételet képez az alsóóri atya), a katolikus magyar lelkészek tehát, felemlerbenként” vannak jelen a magyar közösségek életében. Régen, amig csak ezen közösségekért felelték, ők végeztek a karitatív szociális munka bizonyos részeit is: az újonnan érkezetteket elkísérték a hivatalokba ügyeket intézni, követtést vállaltak a lakás- és munkakeresésben, tolmácsolást és hasonló szolgálatokat teljesítettek. Ez ma az időhiány miatt nem lehetséges, így ma az evangélium hirdetése és a liturgia ünneplése mellett inkább a tanácsadás, az utbaigazítás, a kapcsolatok erősítése a ségítés módja, eszköze. Ennek ellenére sok odafigyeléssel, némi áldozattalvalálással, a világiakkal való jó együttműködéssel – és itt gondolok különösen az egyesültekkel való kapcsolattartásra – megteremthető az új helyzetnek megfelelő alap, amely segíti a katolikus egyházat is a magyarság megőrzésének munkájában.

Itt felteünlül meg kell említenem a jelenlegi magyar kormány gondoskodását a külföldön élő magyarokról, amely különböző támogatások, ösztöndíjprogramok és egyebek révén valósul meg. Ez mindenki számára jó példa lehet. Több odafigyelésre lenne szükség a magyarországi és a Kárpát-medencei helyi egyházak, püspökök részéről is, mert csak így tudják a diaszpórában élő magyarok érezni, hogy nincsenek magukra hagyva.

– *Az idegen nyelvű lelkipogdozás Ausztriában ámenetelt jellegű-e vagy állandó?*

– Az egyházmegyekben jelenleg zajló plébáni struktúraátalakítási tervek érinthetik az idegen nyelvű közösségeket is. Különféle elképzelések vannak, egyik ezek közül, hogy valamelyik nagyobb egység részeként működne ez a terület. Ha más formában is, de az a pasztoráció mindenképpen megmarad, van létjogosultsága, mivel egyházi részről a közösségeknek így lehet biztosítani az anyanyelvi lelkipogdozást. Bizunk a Gondviselésben és az emberek jóakaratában.

– *Émlítette, hogy tervezzi a jövőben különféle más területeket is tevékenykedni, amihet több időre van szüksége. Melyek a jövőbeli tervei?*

– A Linzi Lelekipásztori Hivatal keretében működő Idegen nyelvű Pasztoráció Szakszolgálatát három évtizede irányítottam és ez a munkám még egy ideig megmarad. Mellette szintén már a Linzbe érkezésem óta (1991) plébániákon is besegítek, most szeptemberben lesz 25 éve annak, hogy ezt a belvárosi plébániát tettem, néhány éve pedig a Szent Márton-templomban is jelen vagyok. E linzi szolgálatom mellett idén januártól bekapcsolódtam az *Életünk* újság szerkesztési munkájába. Szívesen teszem ezt és mint felelős szerkesztő igyekszem ezzel is szolgálni a külföldi magyarokat. Másik nagy terület a szellemi tevékenység. Könyvek, cikkek írása, konferenciák szervezése a Kárpát-medencében és a diaszpórában – ez szerepel a terveim között. Amennyiben Isten továbbra is megajándékoz jó egészséggel, tevékeny jövő állhat előttem. Így akarok Isten dicsőségére és az emberek javára tovább dolgozni.

FÓTHY JÁNOS

Szlovák–magyar sorsközösség

I. Traumázított örökség

Tévhit, hogy a szlovákok és a magyarok ösüllenségei lennének. Szent István államának népei közül a magyar és a szlovák nép élt a legszorosabb szimbiózisban. Al-lamalapító királynok alkotmányában nem szerepel a nemzet, csak alattvalók vannak. Minden templomban olyan nyelven beszéljenek, amelyet a nép ért, hagyta ránk öröklő Szent István.

Az itt élő népeket a nemzeti tudat megjelenéség a Patriotizmus, illetve a *hungarus* tudat jellemezte. Mindannyiunknak ez volt a hazája, egyik népnek sem volt határon túli anyanemzete. Inkább a haza fogalma tartotta össze őket, mint a nemzettudat, amely csak a 19. században alakult ki. Szent István halálós ágyán Szűz Mária oltalmába helyezte országát. Ezt a Mária kultuszt a szlovákság is magáénak érzi napjainkig. Azzal az árnyalati különbséggel, hogy ők a hétfajdalomú Szűz Máriához imádkoznak.

A szlovákok az ezeréves elnyomás mítoszából és a pánszlávizmus fixa ideáiból táplálkozva, inkább lemondanak a régi Magyarországt történelméről, amelynek ők is részesei voltak.

Közudotul, hogy Pozsony magyar koronázó város volt, ahol a történelem során 10 magyar királyt, egy királynőt és nyolc királynét koronáztak meg. Ennek emlékére rendeznek „koronázási ünnepségeket”, ahol az esemény fináléjában elhangzik az údrívalgás: „*Vivat rex, vagy Vivat Rex hungarorum*.” Ez így rendben is lenne, de ha a szlovákság történelmileg nem tartja magát a magyar királyok alattvalójának, akkor mire (kire) emlékeznek? Jó lenne, ha a szlovák történészek különbséget tudnának tenni két dolog között: Mi az, ami a történelemben tudományosan igazolható, és mi az, ami előítéletek, illetve mítoszokon alapul. Mítoszokra lehet ugyan ideológiát és kultúrát építeni, de történelmet semmiképpen.

Az igazságot kellene keresni, nem pedig mítoszokért lelkesedni, amelyekről aztán évek múlva be kell vallani, hogy tévedés volt, hibáztak. (pl. Svátopluk szlovák királyság).

Szlovákia sem az Osztrák-Magyar Monarchiában, sem a Trianon után keletkezett Csehszlovákiában, de a Hitler által kreált Szlovákiaiban sem szerepelt autonóm tartományként, így a nemzeteti válásban lemaradt, megkésétt, kevése ideje maradt arról, hogy politikailag felnőtte váljon. Pedig a demokrácia az önálló állam létrehozásával egyidőben, a polgári kultúra alapfeltelete. Legújabbban a szlovákok nem fogadják el a történelmi Magyarország fogalmát sem, inkább az *Uhorsko* elnevezést használják, azt állítva, hogy az *Uhorsko* megnevezésnek nincs is magyar megfelelője, pedig van, Magyarhon, vagy egyszerűen Magyarország.

El kell ismerni, hogy uralkodó rétegünk a múltban vétett a szlovákok ellen. Magyarország nacionalista erői, több mint egy évszázadot kése alkalmazták a nyugat-európai országok mintáit, elérhetőnek vélve az egy nyelvű egységes hazát. Az egységes nemzetállam kialakításának lehetősége elvakította a magyarokat 1918 előtt, pontosan úgy, mint a szlovákokat 1993 után. Az ezeréves elnyomás, a szlovák állam tankönyveiben tanítja. Miközben azt az érzést sugallja, hogy a szlovák nép ezer éven át ártatlanul szenvedett. Hogyan lett ebből 1918-ra ezer év? Az elnyomás nem ezer évig tartott, hanem, főleg a kiegyezéstől (1867) 1918-ig.

A magyar állam célja a kiegyezés után a német nyelv beklyójából szabadultan a magyar nyelv preferálása volt, amit a túlbuzgó hivatalok helyenként erőszakos magyarosítással sürgettek. Ez az időszak a szlovák nemzet emlékezetében sérelemként maradt fenn. Ilyen volt az a törvény is, amely elrendelte, hogy a magyarországi iskolákban a magyar nyelvet kötelezően kell oktatni. Ez óriási felháborodást váltott ki a szlovákság körében, holott 1920 óta a szlovákiai magyar iskolákban is kötelező a szlovák nyelv oktatása.

További sérelem, a szlovákság három középiskolájának bezárása és a *Malca slovenská* betiltása, ami főleg kompromisszum keresés elutasítása miatt következett be. A csernovai eseményeket is nemzetiségi ellentétként tartják

számom, holott ebben az esetben nem az volt a tragédia oka. A helyi lakosok a templomszentelés (1907) akarták megakadályozni. A magyar csendőri parancsoknak nem sikerült felszámolnia a tömeget, ezért tűzparancsot adott és a szlovák nemzetiségű csendőrök engedelmeskedtek. Tizenöt helyi lakos veszítette életét és sokan megsebesültek. Ebben az esetben az állam kiméletlen beavatkozásáról volt szó.

A két nép közötti ellenségeskedés és gyűlölet alfája és ómegája a Trianon-i békediktátumban és annak következményeiben rejlik, amikor a nagyhatalmak semmibe vették a történelmi, az etnikai, de az örendelkezés alapvető, demokratikus elveit. Közel egymillió magyar – megkérdésük nélkül – került az újonnan megalakult Csehszlovákia keretei közé. Mivel a szlovákok és a magyarok között etnikai határ korábban soha nem volt, Trianon után a két népet elválasztó határt etnikai határnak kellett volna képeznie. Felvetődött a népszavazás lehetősége is. André Tardieu francia miniszterelnök erre így reagált: „Választanunk kellett Csehszlovákia megteremtése, vagy a népszavazás között.” Bebizonyosodott, hogyha 1920-ban, az etnikai határokat vették volna figyelembe, vagy lehetővé tették volna a népszavazást, akkor a trianoni békediktátum ma nem szerepelne „eredendő bűnként”, az ellentétek fő okaként, a két nép között. Mert Trianon a győzteseknek öröm, a veszteseknek tragédia. A két élet-érzés gordiuszi csomóból kellene kettévágni, hogy a Kárpát-medence két testvére népe végre egymásra találjon.

A trianoni határok vasválaszt és Szlovákia között a bécsi döntés (1938) következtében etnikai határokká alakultak. A Magyarországhoz visszakerült területek lakosainak nyolcvanharmin százalékát magyarajkú volt, akik virágésőfél fogadták a bevonuló magyar csapatokat, és ez mindent felülír. A bécsi döntés csupán átmeneti megoldást jelentett a felvidéki magyarság számára.

A II. világháború után, a felvidéki magyarok újfent Csehszlovákiában találták magukat, hontalankokká, kollektív bűnösökké válva ezeréves szülőföldjükön, ami a fajlemélet tényeit és az ezeréves elleni büntött kategóriáját is kimeríti. A felvidéki magyarság ártatlanul került ebbe a helyzetbe. Egyetlen bűnük volt csupán, hogy magyarok voltak. A szlovákokat a magyarok részéről az ezeréves együttélés során soha nem érte olyan sérelem, mint a magyarokat, hiszen hatalonná és kollektív bűnössé váltak saját szülőföldjükön.

Bezárattl iskoláikat, megvonták nyugdíjuk folyósítását, elbocsátották a közalkalmazottakat, elkobozták házuakat, földjüket. Nyilvánosan nem használhatták anyanyelvüket, deportáltak és kitelepítették őket. Csak az maradhatott szülőföldjén, aki megtagadta őseit és szlováknak vallotta magát. A szlovák tankönyvekbl hiányzik a felvidéki magyarság II. világháború utáni kálváriája. Így az azóta felnőt nemzedékek jóformán semmit nem tudnak a magyarok jogfosztásáról, meghurcolásáról, kirablásáról. A szlovákok többsége máig úgy hiszi, hogy az itt élő magyarság idegen telt az országban, vagy megszálló, illetve az ezeréves elnyomás maradványa. Pedig ez a magyar nemzetrésze soha nem lépte át a határt, hanem az lépte át őket, több esetben is. Miért kell ezt elhallgatni?

A negyven éven át tartó kommunista diktatúra idején a proletár internacionális szemléletben jegelték a két nép közötti fennálló sérelmeket, hogy azok a diktatórikus rendszer felszámolásával újra előtérbe kerüljenek. A diktatúra bukása után, de főleg az önálló Szlovákia megalakulását követően, a regnáló politikaí hatalom a szlovák lakosság jelentős hányadát, különösen a fiatalokat, mentalisan is „beprogramozta” előítéletekkel, magyarellenességgel (diszkrimináció, gyűlölettelés). Senki sem úgy születik, hogy gyűlöl egy másik népet, személyt annak származása, nemzetisége, vallása miatt. A gyermekkorban elsajátított hitek előítéleteket szünlnek és így a fiatalok tudat alatt válnak annak a folyamatnak alanyaivá, melynek során a magyarellenesség légkörében szocializálódnak. Ennek tragikus következményeként a szlovákok többsége identitását csak a magyarokkal szemben képes meghatározni.

(folytatjuk)

Rudolf trónörökös „szlovák” kitüntetése

Bármennyire hihetetlenül hat is, így van ez, legalábbis *Bad Ischlben*, az ott lévő *Kaiservillában*. Aki kététkedik ebben, látogassa meg az egyébként a Traun és Ischl folyók között fekvő, ma is a Habsburgokra emlékeztető városkát Felső-Ausztriában. Vannak, akik úgy vélik, szokatlanul gyakran fedezhetők fel Habsburg vonások a helybeli lakosok között, akiknek elődei valamelyik Habsburg főherceg vagy egyenesen Ferenc József természetes gyermekeként jöhettek a világra.

A Lehar-villa és a Zauner cukrászda mellett Bad Ischl legnagyobb nevezetessége a császári vadászkastély. Látogatásakor közvetlen lehet szippantani a történelmi levegőt, ami különös hangulatú talitódik az egyes termeket bemutató vezetésekor. A több mint kétezret kitevő vadászskámnáj között nagyon sok szarvasgancs

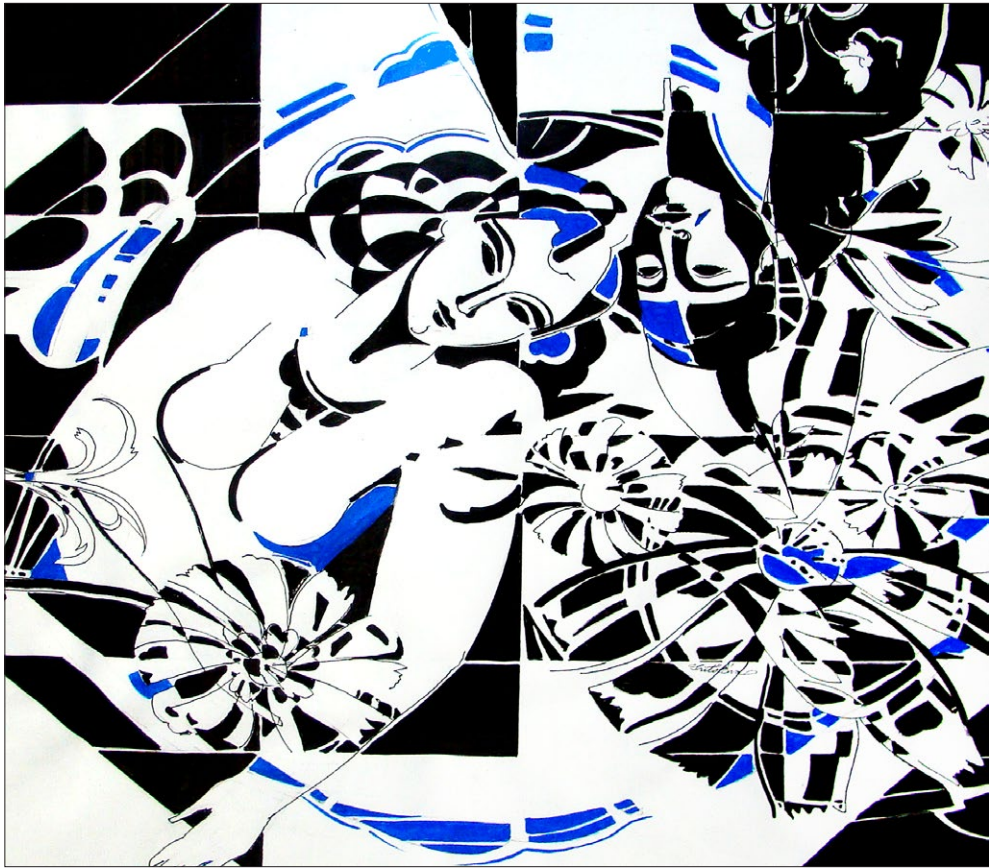
Látogató Pannóniából

Történelmi magyar választási siker Szerbiában

A június 21-i szerbiai parlamenti választáson a Vajdasági Magyar Szövetség történelmi sikert ért el. Majdnem három évtized után újra kilenc képviselő lesz a vajdasági magyar közösségeknek a 250 fős helyi törvényhozásban (28 évvel ezelőt viszont csupán egyetlen magyar párt létezett a Vajdaságban, az ún. történelmi VMDK – Vajdasági Magyar Demokratikus Községe –, a magyar nemzeti közösség lélekszáma pedig legalább százezerrel magasabb volt, mint jelenleg). Az előző mandátumban a legnagyobb vajdasági magyar pártot négy politikus képviselte a szerb parlamentben, emellett négy államtitkár dolgozott a különböző minisztériumokban. A vajdasági tartományi képviselőházban az eddigi hat helyett tizenegyet képviselője lesz a VM SZ-nek. A megállapodás értelmében továbbra is Pásztor István pártelnök tölti be a házelnöki pozíciót, harmadik mandátumban, a tartományi kormányban pedig szintén lesznek politikusai a magyar pártnak, titkári (tartományi miniszternek megfelelő) pozícióban.

A példaértékű siker – ami egyben válasz is Trianonra – arra késztelt, hogy megkértük Pásztor István, a VM SZ elnökét, lájkézőlason mindarról, ami magyar szempontból jellemezte a szerbiai választásokat. (A beszélgetést a 7. oldalon.)

– Ez háromszintű, ún. általános választás volt, ami azért fontos, mert az elkövetkező négy évre országos, tartományi (vajdasági), illetve önkormányzati szinten határozták meg az érdekvérvényesítő erőket – nyilatkozta a Bécsi Naplónak a választásokért értékelve Pásztor István. – Ez nem tipikus választási időszak, és nem tipikus választás volt a koronavírus miatt, meg azért is, mert az ellenzéknek, a politikai élt szereplőinek egy része bojkottálta a választást. Komoly kihívás volt mozgósítani a vajdasági magyar szavazópolgárokat. A tét nagyon nagy volt, ezt úgy tudtuk megfogalmazni, hogy azt kell eldönteni, folytatni szeretnénk-e azt a fajta nemzetpolitikai építkezést, amit az elmúlt években elkezdtünk vagy pedig nem, és ez nem a szerbeknek a döntése, hanem a vajdasági magyaroké. Arra buzdítottuk őket, hogy erre a politikai költői kérdésre pozitív választ adjanak, ami azt jelenti, hogy menjenek el, szavazzanak, és támogassák a jelölteket, a listákat és a programokat. Nagy számban tettek ezt meg, nagyon széles legitimitást kaptunk. A 28 évvel ezelőti eredményt sikerült megismételnünk. Én úgy minősítettem, hogy ez történelmi választási eredmény, nemcsak a szavazatok száma, a mandátumok miatt, hanem azért, mert sikerült a trendet megfordítani, háturalpes helyett erőteljes előrelépés történt érdekvérvényesítés, összeszedettség, tekintélyépítés szempontjából, ami mindenféleképpen fontos nekünk az elkövetkező négy évben, bármi is fog lenni az európai színterén. Az biztos, hogy nem lesz egyszerű idő, és ebben a nem egyszerű idő bármit is hoz magával, fontos az, hogy erősek legyünk, az erőt pedig a legitimitás szintje biztosítja, és ez magas szintű legitimitás. Több mint megdupláztuk a parlamenti helyeket országos és tartományi szinten egyaránt, illetve mintegy 80 százalékkal növeltük meg az önkormányzati mandátumok számát. Vajdaság 40 önkormányzatában vagyunk je-

Relaxare

ten államtitkári, tartományi szinten pedig titkári tisztségekben érdekelték, illetve Ön lesz újra, harmadik mandátumban a vajdasági képviselőház elnöke. Önkormányzati szinten is szeretnénk a hatalomban részt venni. Mikor kezdődnek, illetve milyen szinten, kik között folynak a konkrét tárgyalások, hogy hol, melyik minisztériumban, melyik titkárságon, melyik önkormányzatban milyen formában?

– Ami az országos szintet illeti, szeretném elmondani, hogy a köztársasági elnök reménykedve ajánlotta fel, hogy az elkövetkező időszakban miniszteri szinten vegyünk részt a kormányzás feladatainak az ellátásában. Nem lepte őt meg az, hogy mi ezzel kapcsolatban nemleges választ adtunk, de volt egy őszinte, reménykedő felvetés ezzel kapcsolatban. Tehát ha most minisztert akartunk volna felállítani, akkor erre biztos, hogy meg lett volna a lehetőség.

– *Miért nem kívánnak élni ezzel a lehetőséggel?*

– Aztért, mert ez a politizálásukban, az ügynétezésükben másfajta prioritárendszert, másfajta súlyrendezést, súlypontot jelentene, és amikor az ember végiggondolja, hogy egy nagy feladatra kell-e összpontosítani a rendelkezésre álló erőknél a túlnyomó részét, vagy pedig sok egyéb kibékinek, de egészeben az egytől sokkal nagyobb feladatra, akkor én ennek a másodikkal vagyok a híve. Azt gondolom, hogy közösségi érdekvérvényesítés szempontjából ez a második az, ami nagyobb kihívás, felelősség, vagánabb vállalás, fontosabb a közösség magyar része számára, mint az, hogy miniszteri pozícióban embert adjunk. Ezt mi most sem tartjuk olyan jellegű prioritásnak, hogy erősebb legyen, mint az, amiről itt a tárgyalás könyűnekek, az alapallás szempontjából aránylag egyszerűnek tűnhet. Nem volt egyszerű eljutni ebbe az alapállásba, de ez egy másik történet.

– *Megállapodtak abban, hogy köztársasági szinten*

Adminisztratív változások Ukrajnában

Július 17-én Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa elfogadta a 3650. számú, A járáskor létrehozásáról és likvidálásáról (Поспанао № 3650 „Про утворення та ліквідацію паіонів”) szoló rendeletet, melyet az ukrán parlament képviselők közül 238-an szavaztak meg. A határozat szerint Kárpátalján a jelenlegi tizenhárom helyett hat járás jön létre, köztük a térség magyarságának döntő részét tömörítő Beregszászi járás.

A jogszabály értelmében, az országban 490 eddig létező közigazgatási egység szűnik meg, melyek helyére 136 új járást fognak kialakítani. Az ukrán kormány decentralizációs portálja szerint a járáskor határa a hozzájuk tartozó közsérségi – községi, nagyközségi és városi – társulások (hromadák) külső határával lesz azonos.

Mint arról Barta József, a Kárpátaljai Megyei Tanács első elnökhelyettese, a KMKKSZ alelnöke is egyik Facebook megosztásában beszámolt, a rendelet életbelépésével Kárpátalján végül hat járás jön majd létre: az Ungvári, Munkácsi, Huszti, Beregszászi, Técsői és a Rahói, ezen től pedig a megyében 64 *egyesült területi közösség*, azaz OTH megalapítását helyezett kiáltásba. A Beregszászi járás ily módon előreláthatóan tíz OTH-ból áll majd, ebből négy a jelenlegi Nagy-szőlősi járásból, az új adminisztratív egység központja pedig Beregszász lesz.

A decentralizációs reform jegyében történelmi előzetes adminisztratív tervezetek tükrében eredetileg csak 4 járás megalapításáról volt szó, mégpedig az Ungvári, Munkácsi, Huszti és Técsői járáskoról. Mindez olyan osztással történt volna, hogy többek között a kárpátaljai nemzeti kisebbségek – így a helyi magyarok is – elvegyűltek volna az ukrán lakossággal, az ebből adódó minden következménnyel együtt.

Viszont az, hogy elismerték a Beregszászi járás létjogosultságát, a helyi magyar képviselők komoly fáradószait tükrözi és határozottan egyfajta sikerként könyvelhető el. Ugyancsak jó jel az utóbbi években könnyűen aligha mondható magyar–ukrán kapcsolatok rendezésére, hogy hét év kihagyás után június 25-én Kijevben ismét összeült a magyar–ukrán gazdasági együttműködéssel foglalkozó kormányközi vegyes bizottság, amelynek munkájában részt vett Sziijártó Péter magyar kül-gazdasági és külügyminiszter, valamint Dmitro Kuleba ukrán külügyminiszter is. Mint később kiderült, a megbeszélés több volt szöványos bizottsági ülésnél, mivel mindkét külügyér az alkalmat kihasználva számos fájó és vitás kérdéslről tárgyalhattott.

Dmitro Kuleba arról nyilatkozott, hogy a miniszteri találkozó egyik célja Orbán Viktor magyar miniszterelnök és Volodimir Zelenskij

mindig az adott pillanatban törvénnyel szabályozza a parlament. Azt szeretnénk, ha azokban a minisztériumokban államtitkáraink lehetnének, ahol eddig voltak. Ezek kulcsfontosságúak, ez az oktatás, a mezőgazdaság, az infrastruktúra és az egészségügy. Az, amiben még gondolkodunk, az mindenféleképpen a környezetvédelem, ha lesz ilyen minisztérium. Fontosnak tartanánk, hogy a pénzügyminisztériumban most először államtitkárt tudjunk adni, illetve az igazságügyi minisztériumot is fontolgatjuk. Nem pontosítottuk az államtitkárok számát, nem pontosítottuk a minisztériumokat sem. Úgy láttam, ezzel kapcsolatban nyitottság van. A magas mandátumszámot és a partnerséget, illetve a korrektség kapcsán kialakult együttműködést figyelembe véve nem tartom kizártnak, hogy akár hét-nyolc államtitkárság is lehet. Az országos szintű beszélgetést a Szerb Haladó Párt elnökeivel fogjuk folytatni, ami a tartományt és az önkormányzatokat illeti, azokat az általa kijelölt személyekkel.

– *Hogyan látja ebben a pillanatban, hol lehetnek polgármestereik?*

– Ez egyszerű helyzet: ott, ahol nekünk többségünk van a mandátumok számát figyelembe véve. Ez nem azt jelenti, hogy nem lehetne esetleg másfajta politikai megállapodást kötni, hogy ott is legyen polgármesterünk például, ahol kevesebb a mandátumunk, de ez egy elég komoly kitéstés és problémát hordozhat magában. Nem tartom racionálisnak. Nem beszélgettünk ezekről a dolgokról konkrétumokat vonatkozásában. 80 százalékkal sikerült megnövelni az önkormányzati mandátumok számát, azt gondolom, hogy ez komolyabb befolyást jelent az önkormányzatok működés szempontjából, még akkor is, ha az adott önkormányzatban nem lesz nekünk polgármesterünk.

FEHER MÁRTA

nyelvről elfogadott törvények továbbra is vörös vonalak marának”.

Tekintettel a járványhelyzetre és az abból adódó korlátozásokra – többek közt a határátkelőkön –, a kijevi találkozó után a saját érthető módon elsősorban Sziijártó Péternek arra a bejelentésére összpontosított, mely szerint legkésőbb június 29-én hétfőn valamennyi ukrán–magyar határátelő megnyílik. Azóta ez szerencsére meg is történt, ugyanakkor az Ukrajnában jegyzett megbetegedések növekedése miatt sajnos a határon már rosszabbodott a helyzet. Nyilvánvaló, hogy hasonló esetekben ilyen változtatások és korlátozások bevezetése helyes és egyben szükséges is. Viszont az is tény, hogy az Ukrajnán a vörös (súlyos fertőzöttségű) kategóriájú országok közé sorol, július 15-től életbe lépő kormányrendelet nyomátértekben megnehezítette az Ukrajnából Magyarországra történő beutazást és gyakorlatilag ellehetlenítette a kapcsolattartást a határ két oldalán élő magyarok között. Pont emiatt július 20-án Brenzovics László, a KMKKSZ elnöke ismét levélben fordult a magyar külügyi tárca vezetőjéhez a határátkelés könnyítése ügyében, felvetve azt, hogy például a forrásországban belüli régiók besorolásának differenciálásával kezelni lehetne a fennálló helyzetet. Remélhetőleg sikerül majd megoldást találni.

PALÁDI RENÁTA

A VESZTES–VESZTES JÁTÉK

A román–magyar viszony alakulásával kapcsolatosan leírták már a címbe emelt állítást – de ennél kifejezőbb címet aligha találunk a Magyarország és Románia, illetve a Románián belüli román–magyar viszony alakulásának értékelésére.

A két ország és a két romániai etnikai közösség viszonylatában fel kell tenni a kérdést: a politika valóban nyerni szeretne? Nyertes játék az volna, amely a jelenlegi feszültséget végérvényesen feloldaná. A politika kifejezés pedig ez esetben nem személyeket jelöl, hanem rövid, illetve hosszú távú politikai érdeket. Vannak (egykori) politikusok, akik azt vélelmezik, hogy a nevezett viszony a 2000-es években a mainál jobb volt, ha a politikai diszleket, a közös szerepelek szintjén maradunk.

Ki és miként szeretne nyerni a román–magyar reláció vonatkozásában? Aki kivetíti és általánosan létezőnek tételezi a nyerséti vágyat, nagyvonalúan eltekint egy sor kérdéstől. Pedig a felek közötti viszony alapkérdéseire választ kell adni. Alapvető, hogy ki mit szeretne elérni, mit tekintenek egyik meg a másik oldalon nyerő, vagyis megnyugtató helyzetnek? Román oldalon egyike sem mutatkozik hajlandóságra. Létezik román oldalon igazi érdek a viszony hosszú távú, megnyugtató rendezésére? Ameddig a román–magyar viszonynak olyan belpolitikai töltete van, amelyet ma érzékelünk, az igazi megbékélésnek nincs realitása, hiszen az etnikai viszonyok porondjáról bármikor kiemelhetők egy szinte holbtízben működő választási fegyver. Mert az etnikai kártya ma is üt. Államfői szinten is előveszik, ha politikai rivalist (és vele együtt magyar közösséget) kívánnak bántani.

Mi volna jó a románságnak? A nyíltan nacionalisták, beleértve az egykori kommunista vezetőket is, a soknemzetiségű állam felszámolását, az egyenylvű Romániát tekintették politikai célnak, s utalni kell olyan meghatározó jelentőségű államférfiakra, mint I. C. Brătianu többrendbeli miniszterelnök, az országegyesítés egy főszereplője. A nagy lélekszámú nemzeti kisebbségeket – németek, zsidók – a diktatúra idején felszámolták, maradtak a magyarok. Illetve, egyre inkább számolni kell a románakkal – bár erre most nem térhetünk ki. A román politikákban a magyarok zavaró tényezőként vannak jelen. Az erdélyi váro-

sokban – még a toleránsnak mondott Temesváron is – sorra megjelenő hatalmas román országzászlók közötti téren történő felállásuk elsősorban a magyaroknak és a magyarokkal kapcsolatosan hordoz üzenetet. El nem hangzó, vől kérdésre adott szimbolikus válasz: Erdély Románia része, Erdély a románoké.

A jeles erdélyi román történész, Sorin Mitu fogalmazta meg 2014-ben a *Sinteza* c. lapban, hogy a román költő és politikus, Corneliu Vadim Tudor egy 1985-ös versének magyarság-képet sok rendes román polgár, alighanem a románok többsége elfogadja. A diktátort kiszolgáló Vadim Tudor sovínizmusa közismert, 1990 után politikusként megbukott, de? ha a magyarok ellen szól, akkor mégis elfogadott!! Mitu sorra vesz néhány, a politikai megbékélést szinte lehetetlenné tévő tényezőt, így az eltérő kánonban értelmezett történelmet, a romániai folyamatok kiemelését az európai kontextusból, amikor a más népeknél működő etnikai helyzetrendezéseket irrelevánsként félresöpri. A belpolitikában könnyű ellenségképpel operálni, felépíteni barbár magyarságképet a jószágos, béketűrő, vendégszerető románok ellentétét. Mitu korrekt módon jegyzi meg, a magyarok románságképe közel sem ennyire negatív, és fontos látni, hogy az erdélyi románok és magyarok sok közös értéket vallanak. A megbékélést Mitu szeretné, nem mond ítéletet, a véleménye ott bujkál egy idézett közmondásban: *Isten mentsen meg a rosszindulatú magyartól és a buta romántól*. Ebben az erdélyi román mondbában rejtett értéktétel van: a magyar, ha rossz, ilyenné teszik céljai, a román lehet a sors áldozata is.

A MAGYAR FÉL, LEVEYEN ERDÉLYI VAGY ANYAORSZÁGI, tudva tudja, hogy a viszony rendezésére szóba sem jöhetnek olyan (ál)megoldások, amelyeket egyes román vezetők (határámdosítás, revízió) vádtként felemlengetnek. A magyar oldal a magyar közösségek szülőföldjüknél való megmaradását tekinti célnak, tehát komoly, konstruktív párbeszédre törekszik. A román fél nem tárgyal, megkerüli a fontos kérdéseket, illetve eleve lecsöpri a tárgyalás napirendjéről azt, amiről európai példák alapján komolyan beszélni kellene. Sikelek párbeszéde ez: az egyik fél Európát emleget, a másik történelmi sérelmeket idéz fel. Az egyik törvényjavaslatot dolgoz ki, létező autonómia megoldásait veszi alapul, a másik oldal elemzés

nélkül és vitát kizáróan kijelenti: a javaslat alkotmányellenes. A diskurzus regisztretének teljes megváltoztatását jelentené, ha a román állam hivatalosan bejelentené: az ország számára a nemzeti kisebbségek értéket jelentenek, létük gazdagítja az országot. Ehelyett a hivatalos nyilatkozatok arról szólnak, hogy Romániában a kisebbségek helyzete példaértékűen megoldott.

A helyzet rossz, alighanem rosszabb, mint egy évtizede. Ez a helyzet megköveteli az őszinte szembenézését, vagyis be kell látni, nem kívánt konfliktus alakult ki.

VIZSGÁLJUK MEG, MI A ROMÁNIAI MAGYARSÁG ÉRDEKE és ehhez hogyan viszonyul a román és a magyar(országi) politika. Minden nemzeti kisebbség számára a legfontosabb kérdés a megmaradás szülőföldjén. Ennek létezik a nemzetközi gyakorlatban kipróbált kerete, a közösségi autonómia. Erre egyetlen példa alighanem elegendő bizonyíték lehet. A svájci rétoromán közösség esetében a speciális jogi helyzet, pontosabban a társnemzeti státusz és a történelmi nyelvhatárok tiszteletben tartása teszi lehetővé, hogy az alig 50 ezres lélekszám ellenére a kis közösség képes fennmaradni. Svájcban államszövetségi szintű hivatalos kiválonak, hogy a rétoromán közösség fennmaradjon.

AMENNYIBEN A ROMÁN POLITIKA ELISMERNÉ, hogy Erdély a magyaroké is mindazon etnikai közösségek mellett, akik történelmében szerepet játszottak és jelenleg is lakói, akkor más volna a helyzet. Ha a kisebbségeknek – magyaroknak, szerbeknek, ukránoknak, bolgároknak, szlovákoknak, horvátoknak, hogy a mai erdélyi etnikumoknál maradjunk – nem kellene tartaniuk anyanyelvük elvesztésétől, a politikai kapcsolatok gyökeresen megváltoznának. Szórványban a helyzet kritikusá válhat, Temesváron az új finanszírozási rendszer következtében a városnegyedek korábbi kisiskolái eltűntek, maradt egyetlen magyar állami középiskola – az ilyen felszámolódások következményei hosszú távon megmaradnak. Ha a román oktatási költségvetésből a demográfiai százalék szerint járó hányadot a magyar közösség választott politikai testületei kezelhetnék, megszűnne az egyik legfontosabb veszélytényező, a bizonytalanság. A magyar oktatás, mint társadalmi folyamat és egyben közpolitika tervezhetővé válna.

ROMÁNIA SAJÁT HATÁRON TÚLI KÖZÖSSÉGEIVEL kapcsolatosan is vitatható politikák követ. 2020 júliusában a több mint 15 civil szervezetet tömörítő Ukrajnai Románok Nemzeti Tanácsa (CNRU) a bukaresti vezetőknék küldött új levelet, segítéskéremek. Az *Adevărul* bukaresti lap ebből idézett: „Ukrajnában az a közvélekedés alakult ki, hogy csak Magyarországnak, Lengyelországnak és Oroszországnak van kifogása az ukrán asszimilációs politika ellen, míg Románia elegendett azzal, ami történik.” Nem csoda, hogy minden, a térségről szóló román stratégiai elemzésben Magyarország, mint negatív pólus és példa jelenik meg. Különben a szerbiai vlachok helyzete még az ukrainai románokénál is rosszabb, Bukarest velük sem törődik. Vagyis arra nem lehet számítani, hogy a román politika kölcsönösségi alapon, a saját külföldi őshonos közösségeire való tekintettel átértékelné az ország nemzeti kisebbségeivel kapcsolatos (belpolitikai)ját. A történelem egy fontos tanulsága: Románia számára mindig elsődleges volt az országgyárapítás, a területszerzés, és másodlagos a nemzetépítés, amelybe beletartoz(ná)nak a határon túli román közösségek is.

A KISEBBSÉGBEN ÉLŐ MAGYAR KÖZÖSSÉGEK természetesen számlítanak az anyaországi támogatásra. Budapest segít, építeni is kívánja ezeket a közösségeket. Ezzel nyíltan vállalja a kisebbségektől a konfliktusokat. Magyar oldalon kérdés lehet: mennyire nem nyerő stratégia az etnikai kérdések, konfliktusos témák felvetése, mikor a két ország közötti valós együttműködésről is beszélni kellene. Hiszen olyan fontos lehetőségekről kellene) közösen gondolkodni, mint az új, keresztény alapokon nyugvó Közép-Európa felépítése.

HA EGYÜTTMŰKÖDÉSRE TÖREKSZIK A KÉT ORSZÁG, akkor ezeket ki kell beszélni, őszintén és módszeresen. Mert igenis van, napjainkban egyre fontosabbá váló közös közép-európai érdek. Magyarország nem adja fel, nemzetben gondolkodik, vallja a határok fölötti nemzetegyesítést elvét, a külhoni magyarokat támogatja, autonómiairólveéseiket felkarolja. És építi Közép-Európát is. Van víziója.

Románia kivár. Világos válasza nincsenek, saját határon túli közösségei számára sem.

Azt mindkét fél tudja: a megbékélést elő kell készíteni. Ennek egyik feltétele a szándékok világos megfogalmazása. Valamint a következetesség.

BODÓ BARNÁ

MARGARETE WAGNER

Friedrich Halm elképzelései Magyarországról és lakosairól

Friedrich Halm, aki Krakkóban született, de Bécsben élt, nagyon tehetséges és család szerető volt. Eredeti nevén Eligius Franz Joseph Freiherr von Münch-Bellinghauzen (1806–1871), 20 éves korában egy diákházasságra vetette bele magát. Ugyanakkor könnyedén haladt felfelé karrierjében egy meredek köztisztviselői létrán. Már 34 évesen kormánytanácsos lett, 1845-ben pedig udvari-tanácos címmel áttette az első kuratóri posztot a k & k. Udvari Könyvtárban, ahová még Grillparzer is sikertelenül pályázott. Jelentős reformokat hajtott itt végre. 1866-ban titkostanácos lett és ex-cancellációs címet kapott, 1867-ben az Udvari Könyvtár prefektusává lett és áttette a Udvar gyűjteményének felügyeletét, 1867 és 1870 között pedig a két Udvari Színház főigazgatója lett. Hosszú ideig titkokban tartotta irodalmi ambícióit, 1835-ben lépett nyilvánosságra Friedrich Halm álnev alatt, és főként drámaíróként tevékenykedett.

A kudarcot vallott magyar szabadságharc után 1854-ben írt komor hangvételű *Marzipán-Lise* című regényében írta le a lelket nyomasztó véleményét Magyarországról és a magyarokról.

Mivel Halm egész életén át a súlyos egészségi problémákkal küzdő neurasténia miatt nehezebb volt, szinte soha nem utazott és saját mentális állapotai miatt visszavonultan élt, így nem volt közvetlen személyes tapasztalata Magyarországról. A Bécsben élő magyar-németek közül csak Nikolaus Lenau ismerte, aki értékelte visszafogott magatartását. Ezért kellett Halmnak utalni novelláiban az akkor jól ismert, pozitív magyar sztereotípiákra, mint például a jól ismert magyar vendégszeretetre, lojalitásra, vallásosságra, erkölcsösségre, az egyszerűségre, szerénységre, naivitásra és temperaméntumra, de láthatjuk, hogy a bi-edermeieri idill ábrázolása számos törésvonallal tarkított.

Késő biedermeier horror története komoly figyelmet érdemel, különösen azért, mert művészigel nagyon igényes regény formájába öntötte. Kleist szigorú ok-okozati láncán okulva, egy történelmi gyilkossági esetre alapozva elemzi Halm a sötét bizonyos logikai megoldását. A történet kiindulópontja, egy öreg ursorasón megy-nyilkolása, csak később kerül beillesztésre egy közös fejezetben. Amikor a boszorkányszerű öreg Marcipán-Lisenek, az áldozat szelleme álomban megjelenik, a tényszerűen elmondott ok-okozati szerkezet a kérdéses helyen elsikad. Ez valóság, vagy racionálisan magyarázható a kórosan izgatott magyar lány, Czenczi, szorongó elméjének szüleményével, a súlyos betegség kitörése előtt? Ez a kettős megvilágítás művészet, amit Halm itt a végsőkig kihagy.

Mert szakadék húzódik a stájerországi városka *Bruck an der Mur* tisztességes polgári társadalmán, amely kámputató viselkedésével éppen csak elrejtő kapitalista magatartását. Itt egy olyan nagy tehetségű és ambiciózus embernek, mint *Anton Lenhart*, lehetetlen saját erőből az előrehaladás, Tehát módszert kell választania a kámputatás, a csibészégen, az örökösödési csalástól, a házassági szédülésen át a gyilkosságig anélkül, hogy végső soron tetteit sikert koronázná. Miközben egy olyan gyűlölt, vérszívó pióca, mint az öreg Marcipán-Lise vagyonának köszönhetően halála után annak a társaságnak jövőjétől emelkedik, melynek alapjai élete során alásta.

De Halm, éket ver főszereplőinek lelken is, akik nem csupán jók vagy csak rosszak, de cselekedetük egyetlen lépésében sem szabadok, és cselekedeteik miatt felelősségre vonhatók. Így Anton, a Marcipán-Lise gyilkosa, a hamis Ferencz név alatt, mint a gonosz megszemélyesítője az Éden kertben, behatol a veszprémi jól felszerelt magyar kereskedőházába, de végül csak azokat tudja elcsábítani, akiknek nincs már lelki egyensúlyuk.

Először a józan, patriarchális kereskedőt és barátságos családőt Horváthot, aki Ferenczet

gyelmet érdemel, különösen azért, mert művészigel nagyon igényes regény formájába öntötte. Kleist szigorú ok-okozati láncán okulva, egy történelmi gyilkossági esetre alapozva elemzi Halm a sötét bizonyos logikai megoldását. A történet kiindulópontja, egy öreg ursorasón megy-nyilkolása, csak később kerül beillesztésre egy közös fejezetben. Amikor a boszorkányszerű öreg Marcipán-Lisenek, az áldozat szelleme álomban megjelenik, a tényszerűen elmondott ok-okozati szerkezet a kérdéses helyen elsikad. Ez valóság, vagy racionálisan magyarázható a kórosan izgatott magyar lány, Czenczi, szorongó elméjének szüleményével, a súlyos betegség kitörése előtt? Ez a kettős megvilágítás művészet, amit Halm itt a végsőkig kihagy.

Mert szakadék húzódik a stájerországi városka *Bruck an der Mur* tisztességes polgári társadalmán, amely kámputató viselkedésével éppen csak elrejtő kapitalista magatartását. Itt egy olyan nagy tehetségű és ambiciózus embernek, mint *Anton Lenhart*, lehetetlen saját erőből az előrehaladás, Tehát módszert kell választania a kámputatás, a csibészégen, az örökösödési csalástól, a házassági szédülésen át a gyilkosságig anélkül, hogy végső soron tetteit sikert koronázná. Miközben egy olyan gyűlölt, vérszívó pióca, mint az öreg Marcipán-Lise vagyonának köszönhetően halála után annak a társaságnak jövőjétől emelkedik, melynek alapjai élete során alásta.

De Halm, éket ver főszereplőinek lelken is, akik nem csupán jók vagy csak rosszak, de cselekedetük egyetlen lépésében sem szabadok, és cselekedeteik miatt felelősségre vonhatók. Így Anton, a Marcipán-Lise gyilkosa, a hamis Ferencz név alatt, mint a gonosz megszemélyesítője az Éden kertben, behatol a veszprémi jól felszerelt magyar kereskedőházába, de végül csak azokat tudja elcsábítani, akiknek nincs már lelki egyensúlyuk.

Először a józan, patriarchális kereskedőt és barátságos családőt Horváthot, aki Ferenczet

Vihar utáni csend Romániában

Értetlenül tekintget maga körül a romániai magyarság 2020 első felének történései után – az elmúlt hónapok kirohansái után most egy új biztatóbb helyzetet követően. Románia nemzetvédelmi stratégiája július első napjaiban ugyanis már nem tartja kockázati tényezőnek az etnikai kisebbségeket, hanem erőforrásként. A fejlemény mindenképpen a normalitás irányába való előrelépésnek tekinthető, de nem több annál. A dokumentumnak az alkotmány betűjeire és szellemére való állandó hivatkozása ugyanis azt a nézetet látszik erősíteni, miszerint a jelenlegi állapot semmiféle változtatást nem igényel. Az alaptörvény megveji képviselő is, gy együttműködést folytat Berényi Józseffel. Váruk, a kezdődő, beharagzott pártközi tárgyalásokat az egységes magyar politikai képvislet kialakításáról.

Végeztül ki kell ténünk egy most folyó politikai botrányorszorra, amely a nagy nyilvánosság előtt zajlik és lázban, de legalábbis állandó feszültségben tartja a politikusokat. Egy aránylag kis példányszámban megjelenő liberális napilap, a DennikN, oknyomozó munkatársai kikutatták, hogy a kormánykoalíció három magas pozícióban lévő politikusa főiskolai diplomamunkájában plagizált, másoktól szó szerint átvettek szövegeket és nem jelölték meg a forrást. Először a Család vagyunk párt elnökéről, Boris Kollárról jelent meg az információ. Ő jelenleg a szövetség parlament elnöke. Majd Igor Matovič diplomamunkája sem állta ki a próbát. Végül harmadikként az iskolaiügyi miniszter, Branislav Gröhlning (SaS) sem kerülte el a sorsát. A plagizálás tényét valamenynyien elismerték, de kijelentették, hogy nem hajlandók elmondani közéleti funkcióikról. Az ellenzéki képviselőék ezért a parlamentben indítványozták a miniszterelnök lemondását. Hajnal ötig tartó, a tudósítások szerint gyakran böhöztető is beillő, vitát folytattak, amely a lemondásra felszólító javaslat elutasításával zárult. A kormánykoalíció képviselői felvették összezártak. Az ellenzék viszont tiltóforgácsolódott. A választások után legnagyobb ellenzéki parlamenti frakciója, Forró Fico szocialdemokrata pártjának, a Smer-nek volt. Június folyamán azonban tíz képviselőjük kilépett a frakcióból, élükön Peter Pellegrini volt miniszterelnökökkel. Aki új baloldali párt megalakítását is bejelentette, Hlas (*Hang*) néven. A plágiumbotrányt a saját továbbra is napirenden tartja. Nehéz megősozni a kimenetelét.

VARGA SÁNDOR

A. H. 18

megváltatlanul maradt világban.

A népek ártó öreg ursorasón mint motívum megtalálható – bár tizenkét évvel később – Fjodor Mihajlovics *Dosztojevszkij*. Bűn és bűnhődés című regényében, melyet Alekszandr Szergejevics *Puskin* 1834-ben megjelent műve „*A pikk dáma*” ihletett.

A fantázia és a realitás művészi összefonása terén Halm regényével egyértelmű közösséget mutat. Mint Puskinnál, úgy Halmnál is a két boszorkányszerű kofa kísértetiesen kértelmű jelenség, a hanyatló, de magát túlülő kor szimbolikus alakja. A feltörekvő kapitalizmus kijázanító leleplezésében egy új réteget mutat be, a kíméletlen pénzéhségtől hajtott polgárságot. Halm drámáiban újra és újra kerülgeti a naiv eredetiség és a romlott civilizáció közötti összetükközést, ahogy azokat megfoghatatlan módon egymást meghatározzák és segítik. Ez az ellentmondásos korai drámáiban még szeretetben egymásba olvad, de későbbi műveiben a szakadék áthidalása már pesszimizmussal áthatott.

Forította: FETES KATA

Orvosmisszió a Délvidéken

gyermek-nőgyógyászati tanácsadást is tart. Tavaly óta végeznek nőgyógyászati rákszűrést is. Alkalmanként börtöngyógyász szakorvos is segíti a megelőzésért folyó tevékenységet. Ezeken kívül tartanak ismeretterjesztő előadásokat egészségmegőrzés, függőség-prevenció témakörökben.

A helyiek különösen nagyra értékelik az Orvosmisszió látogatását, mert itt sorban állás nélkül végeznek el a szakorvosok több fajta vizsgálatot, melyekre a helyieknek nehezen, vagy egyáltalán nem lenne lehetőségük. Az Orvosmisszió konduktora, Vojcek László professzor segítségével elkezdődött a fogatékossággal élő gyermekek segítése. A gyermekek és a felnőttök szűrése mellett feladatuk a gyermekeket váró kismamák segítése és a csecsemőkortú gyermeküket nevelő édesanyák támogatása is.

A Misszió létszáma a kezdeti 8-ról 2020 tavaszára 72 főre emelkedett. Közülük 31-en szakorvosok, rezidensek, míg 16-an a Medikusmisszió tagjai. Az Orvosmisszió 2020 márciusáig több mint 3000 óvodás és kiskololás szemészeti, fogászati és ortopédiai vizsgálatát végezte el. 2000-nél több felnőttall ellenőrizték az EKG-t, vérckorszintet és vérnyomást, továbbá több mint 500 nőgyógyászati és rákszűrést végeztek a határon túli magyarok körében. A vizsgálatok eredményeképpen a Karitás közel 700 szemévre és 1000 lúdtalpbetétet juttatott el a gyermekeknek.

A Katolikus Karitás Orvosmissziója 2017 óta végez Kárpátalján is prevenció szűrő-vizsgálatokat. A misszió önkéntes orvosai az eddigi eltelt időszakban eljutottak a legtavolabbi, legnehezebben megközelíthető és egészségügyi szempontból a legelhanyagoltabb magyarok lakta településekre is. Körömező, Terebesfjérpatak, Nagybockó, Gyertyánliget, Aknaszlatina lakói évente vehetnek részt a szűrő-vizsgálatokon, melyeket több helyen már 2-3 alkalommal megismételtek, és így a szórványban élő magyaroknak folyamatos gondozást biztosítanak.

A muzslyai szűrő-vizsgálatokra elkísérte a misszió munkatársait Écsy Gábor atya, a Magyar Katolikus Karitás országos igazgatója is.

kafe

LENGYEL FERENC

Fáj meg

Megaláztak. Nem érdemeltem. Villámpapás ért, megégetett. Beleborzongott tested-lelked, Szűrés szilánk ért, cipelheted.

Haragszol, csapkodnál dühödten, sakál s hiéna is vagy már-már; hosszán fájó seb titkzóetben, amelyet meg csak utólag láttál.

Évek rokkája egyenget szalát pörusáidban emlékeidből: sértettségdeből görcs, genny, utálat, lenézés, bosszúvágy éled föl.

Megaláztak. Egy évszázaddal ezelőtől történt. Mégis fáj még. Alázatot várnai a bántóttól csűsfágos túlzás – aljas szándék.

A két szó egy töről fakad: megalázás ellen alázat... Kioljta bosszúvágyadat? Igen. S igazad véle bátrabb.

CSINTA SAMU

Beethovenre emlékezünk ausztriai magyar zsidusok írásaiival

Beethoven születésének 250. évfordulóját ünnepli a világ, illő, hogy mi is megemlékezzünk róla. Megszóltottam régi, szereteti ismerőseimet, egy salzburgi, és egy bécsi zongoraművész, írjanak egy pár sort elményeikről, emlékeikről.

Joó IMOLA (Bécs) visszaemlékezése: Kislány koromban édesanyám túl „lustának” tartott, s nem tanított zongorázni. Árpád öcsem zsenialitása mellett úgyis mindenki eltörpült. A zenei „köldökszínőr” továbbra is fogva tartott: anyuka álomba zongorázta a gyerekeket esténként. Rendszeresen jártunk koncertekre, próbákra. Ferencsik János addig el sem kezdte a hangversenyt, amíg mind a hat Joó-gyerek helyet nem kapott!

Itt fogott meg először és végérvényesen Beethoven zenéje. A szimfóniák, a zongoraversenyek – Fischer Annie! - a Mária utcai próbatereim, a Károlyi-kert, Zeneakadémia: le nem írható lelki és igen, fizikai hatással volt rám.

Le nem írható, azt mondtam? Én mégis megpróbáltam kisgyerekként mindazt papírra vetni, amit éreztem. Az egész lelkem ott volt azon a kitépett iskolai füzetlapon. Is le rajzoltam a Mestert, úgy, ahogyan a képeken látni lehetett: a sötét szemét, a bozontos haját. Valóságos szerelmi vallomás izzott az össze-vissza gyúrt lapon. Aztán - valahogy elveszítettem a cédulát. El is felejtettem. Egy éjszaka édesanyám fölébresztett. Könnyves volt a szemem: nem is tudta, hogy én ennyire szeretem a muzsikát. Mi történt? Az egyházi megálálta a füzetlapot, titkolt vallomással egyetemben. Odaadta a szüleimnek. Attól kezdve minden nap zongoráztunk. Zempléni Kornél meghallgatta a 14 éves kis „kezdőt”, és felkészítette a felvételire. A vizsga sikerült! Így indított utra engem a reménytelenségű egy darab papír, amelyen Beethoven sötét szeme üzent sok-sok évvel ezelőt.

– Ha nem félnék, hogy túl patetikus vagyok, most még hozzáfűzném: ez az út ma is az ő dallamaival van kikövezve…

KUPOR-LOSONCZY KLÁRA (Salzburg) elménye: Szvjatoszlav Richter, a kiváló orosz zongoristák legizgalmasabb képviselője, 1954-ben, Sztálin halála után jöhetett először Budapestre. Különsen mi, az akadémia zongorista növendékei vártuk türelmetlenül. Műsorát nem jelentette be előre. Egyrészt olyan szokatlan lassú tempóban kezdte el Beethoven Appassionátáját, hogy a második emelet akadémistái felláttak meglepetésükben. Richter nyilván ismerte Beethoven metronómjelzéseinek problémáját (még

ma is vita tárgya) és bizonyítani akarta ezzel saját meggyőződését. Nem volt jó napja és maga is érezte, hogy nem sikerült megerősíteni az igazát. De konok ember lévén, másnap is az Appassionátával kezdett és egy felejtethetetlenül meggyőző és megható Beethovennel ajándékozott meg minket. Abban az országban, ahol Beethoven a Brunszvik család maratonvásári vendégeként a zuhogo esőben tönkrement Appassionátáját megmentette, javította és befejezte. Nemes gesztusával Richter hazahozta szülőhelyére a művet (meggyőződésem, hogy tudatosan tette) és egyéni fel fogásával is rendkívül nagy és jelentős Beethovent tudott a sokat elváró és végtelenül kritikus magyar közönségnek nyújtani. Halánkat éreznie kellett.

Skövetkezzen az én életem egyik első, meghatározó hangverseny-émléke, melynek bizonyos része volt abban, hogy a muzsikus pálya fel terelődtem. Tizenkét éves voltam, amikor Wehner Tibor Beethoven zongoraszonátáit játszotta a budapesti Zeneakadémia nagytérmeben. Egygás után a nagyokat. Pathétique, Hammerklavier, Les Adieux, Waldstein, Mondschein. A művek, és Wehner Tibor játéka leírhatatlan, felemelő erővel hatottak rám. Így játszhatott valamikor Beethoven is a főúri szalonokban, ahol megismerkedett többek közt a magyar főnemesi családok színe-járával – gondoltam. Ez volt a kezdet. Azóta magam is játszottam, s elsősorban elemeztem műveit, vizsgáztam és vizsgáztattam alkotóművészetéből. Az utóbbi időkben kései vonósngyesei ráznak meg leginkább.

Imola is, Klári is, meg én is igyekeztünk továbbadni a művek pontos megszólaltatásán túl a képzelőerő és a belső hallás, a zenei ízlés, és a stíluserősítését. Fontosnak tartottuk az igényesség felkeltését, az ifjúság önállóságra nevelését, költői kifejezőmódjának elmélyítését és egyéniségének megóvását.

Ezt vettük át mestereinktől, akik révén szinte egyedülálló, nagy múltú tradícióba kapcsolódhatunk be. Joó Imola édesanyja Bartók tanítványa volt. Imola magyarországi éveiben Zempléni Kornél növendéke, aki Dohnányi; Losonczy Klárinak Kadosa Pál volt a tanára, neki meg Székely Arnold; s engem Hajdú Mihály tanított. Bartók, Dohnányi, Székely és Hajdú pedig Thomán István diákja volt. Thomán Lisztnek volt tanítványa, Liszt Czernynek, Czerny meg Beethovennek. Azaz nagyképűség nélkül mondhatom, hogy mindhármn Beethoven egyenes ági zenei leszármazottjai vagyunk.

RADICS ÉVA

Genfi karanténban

Voltak előjelek, voltak hírek és hangok, hogy valami rossz közeledik, de mégis megdöbbenően váratlanul ért a jelenség, hogy az áruházi polcok üresek lettek, mikor egy péntek este beléptem Genf legnagyobb élelmiszerboltjába. Jeges remület és értetlenség fogott el! Egyetlen egyszer már átéltem ilyet valaha, valamikor: a Szovjetunióban. Akkor – megérkezvén az ismeretlenbe –, senki se figyelmeztetett előre, hogy milyen lehetnek ott a hétköznapiak, hogy telik az egyszerű emberek élete, így ifjonti lelkesedéssel, megérkezésem másnapján, boltba készültem: vásárolni.

Szeretek boltba járni, ott érezni lehet az emberek gondjait, figyelni lehet az arcokat, találgatni, hogy ki honnan jön, mit szeret, merre megy és miként él. A bolt az élet egyik színhelye, az ország egyik tükré. Így hát a felfedezés örömeit lelkisédesévé vágtam neki az orosz bolti világot ismeretlen hétköznapiinak. Belépéven szinte megbémultam az üres polcok láttán, sehol semmi árú, jóllehet a bolt óriási volt, de az üresség félelemmel töltött el. Magamhoz térve felfedeztem, hogy egy sarokban valami mégis van: krumplihamok sokasodtak. Boldogan vittem magammal egy csomaggal és a kasszához léptem, hogy fizessek. – Asszonyom, kérem a talonját! -, mondta a pénztáros. – Te jó ég, mi lehet az a talon? Vajon mi lehet? Próbáltam az agyam tornáztatni, miközben körbefogtak a lelkes helybeliek, lám, hogyan is lehetséges az, hogy valaki nem érti ezt a szót, hogy TALON! Nem éltem háborúban, a forradalomban, járványra sem emlékszem, de akkor, ott, hirtelen, mint valami atavisztikus örökség, bevillant a szó, amit nem ismertem: jaj, hiszen itt jegyrendszer van! Jegyre lehet csak vásárolni!

Most ugyanez a félelem kerített hatalmába, mert ismeretlen volt az ok, ami miatt kiüresedtek kedvenc boltom polcai. Az emberek ősi ösztöne előtört, úgy érezték, ki tudja mi történhet az ismeretlen jövőben, mindent meg kell venni, hátha nem lesz semmi, és mint valami utolsó kapaszkodó: óriási felvásárlási láz tört ki. De miért is gondolták az emberek, hogy egy járvány esetén segít, ha jól bevásárolsz? Apró, elégedett örömmel töltött el mindenkit a gondolat: én jól beszájoltam! A túlélés egyetlen kapaszkodója

CZELLÁR JUDIT

Egy megemlékezés margójára

Gömöri György: „Sikeres életút (Ádáz barátom, Makkai Ádám) (2020. március–áprilisi szám.)

Van, akit az élet sikerre predestinál, s mást arra, hogy ezt mércéül tartva fáradszhatatlanul igyekezzék utolérni. Az „ádáz” jelzőt követően más főnevet várunk, de a szerző meglepi olvasóit, s ezzel elveti a kételkedés magját. Mindez a cikk során bizonyos mértékig ki is teljesedik.

Szeretnék azonban az érzelmi rezonálások helyett az életút ismertetésénél tényként felsoroltakra reagálni. A cikkben a következő szerepel: Makkai Ádám „bár nem tett semmi olyat, amiért lessucshatták volna Kádárék, ... elmenekült.” Ez mindössze azért nem állja meg a helyét, mert Makkai, mint bölcsész, írt egy cikket, amit leadott a Szabad Nép szerkesztőségének, ami garantáltan nem a rendszert pártolta. Később diaktársaival együtt ő is ott tünnetett a Kossuth téren, amikor golyózápor zúdult a tetőről, s a mellette álló évfolyamtársnőjét szíven találta. Akkor elgondolkodhatott, mi lesz a leadott cikke következménye. Nem volt rá kíváncsi.

Más: „Az ü. n. Nagy Tavak (LACUS) Chomsky-ellenes nyelvészcsoporthangok lett tagja, majd a hetvenes években vezetője.” A valóságban Makkai volt az említett társaság ötletgazdája és alapítója, valamint huszonöt éven át az elnöke is.

Folytatás a magyar költészet Tábóri Pál és Kabdebó Tamás által felhalmazott anyagáról írottakkal, tekintettel arra, hogy az angol nyelvű antológia munkálataiban férjem, Makkai Ádám oldalon tevékenyen részt vettem, mint segítőitő. A rendelkezésre álló anyagnak csupán egy részét lehetett megtartani annak színvona-la miatt. Jobb fordításokat kellett keresni, egyes fordításokat maga a szerkesztő kiegyesztett, illetve ennek hiányában számos költeményt ő maga fordított le. Itt kell megjegyeznem, hogy mindenki ingyen dolgozott az antológián, azt nemzeti ügynek tekintve. A magyar állam csupán a kiadás nyomdaköltségeit viselte, tehát valóban összmagyar összefogásról beszélhetünk, s eb-

ben Gömöri György is részt vett.

Tovább Makkai hazaköltözésének témájához, ahol azt olvashatjuk, hogy: „nagyreszt kezdődő Parkinson-betegsége indokolta: egyszerűen nem tudta tovább fizetni az amerikai kezelési számlákat.” Ez, bár sokaknál előfordul, Makkai esetében nem felel meg a valóság-nak. Tekintettel arra, hogy a UIC, az illinois-i egyetem professzora volt, az Illinois-i állami egyetemeknek jutott biztosítást élvezte, amelyet mások székében irigyeltek. Így a számlák fizetésével sosem volt problémája. Makkai Ádám hallatlan szorgalommal és nagy tudással sokat teljesített, de nem származt elismerések után. A fent említett cikk írja előd betűvel emeli ki, hogy sokak szerint *túlélőzúzdák* a költőt. Nos, itt megszólal az irigyek kórusa... pedig a felsorolásból hiányzik a Magyar Szent István rend megemlézése. Kezét a szívére – ki nem örül munkája elismerésének? Várni nem vártá, de nagyon jólesett.

A cikk írója szerint „nem is nagyon értette, miért lett belőle hirtelen a ’nemzeti kurzus’ emblematisuk alakja.” Ebben annyi az igazság, hogy a Gyurcsány-időkbén nem lehetett volna. Lejjebb egy Ády idézet áll a cikkben Makkai szájába adva: „én nem kötőnök, de *mindennek* jöttem.” Itt van a magyarázat.

Makkai Ádám ritkán írt verset idegen nyelven, mert lelkeben mindig kimer csemeték, és bár életem nagyob-b részét külföldön töltötte, hazavágyott, édesanyja sirjában kívánt nyugovóra találni.

A cikk szerzője dacosan megjegyzi: „Tölem mondhat bármit a hivatalos gyászjelentésen a tisztelt akadémia, én Ádámot nemzedékem és a nyugati magyar irodalom saját halottjának tekintem.” A magyar irodalom a nyugati magyar irodalmat is magában foglalhatja, és mint minden költő, nemzedékének sajátjéig is magán viseli.

MAKKAI-ARANY ÁGNES

Márpedig de...

Eljuthatunk messzire – A SVUNG előadásáról

Nehogy má a rózsze vigye anyókát! Nehogy má a fa másszon a majomra! Nehogy má a mézesbódon nyalja ki Micimacskát! – szól ki Tibike (Recski Gábor) agóniás állapotából. Tibike általában alszik. Matracon, összegeburált kincsek között a szemében. Átalussza Szandra (Bajka Kinga Csengele) és Satu (Spiegel János) civódásait, át a nappalt, át az éjszakát, egy olyan tér-ben, ahol csak némi pénczsörgecsre, borosüveg nyitá-sára zökkenhet ki rutinos kattogásából az idő. Illetve nemcsak ekképpen. A modernkori Don Quijote történet főszereplője Erika (Fazekas Csilla) az életében kila-kult tér-idő érzékelésének zavara következtében ér-kezik a közterületen élettvielszerű tartózkodást folya-tó emberek közé, akik az ismeretlen világ számára arisztokratáknak, nemes, finom embereknek tűnnek. Erika lovagját keresi, meg is találja Imre (Balázs Vik-tor) személyében. Imre nem fess, arisztokratának messziről sem nevezhető, szétfelteslt, szakadt ruhája alatt szíve csak zsebrádiójáért dobog, amit elloptak, s még azt sem tudni, volt-e benne elem.

Varga János ezüstmiséje

Huszonöt éves papságának, 60. életévének és tízéves bécsi szolgálatának harmas jubileuma al-kalmából mutatott be hálaadó szentmisét szűk körben Varga János a Pázmáneum kápolnájának búcsúján, június 19-én, Jézus Szent Szíve ünne-pén. Az intézet rektorát szentbeszéddel Vencser László, jókívánságokkal pedig további ausztriai és magyarországi vendégek köszöntötték.

Varga János 1960. április 12-én született Buda-pesten. Harmincöt évvel később, 1995. június 17-én szentelte pappá az esztergomi bazilikában Pas-kai László bíboros. Tizenkét évig segédlelkészként volt jelen a magyar fővárosban, majd plébános-ként vezette a remetekertvárosi Szentlélek-plébá-niát. Aktivitása a Communione e Liberazione és a Házas Hétvége mozgalomban, a médiában és a kulturális élet szervezésében jól ismert. Tíz évvel ezelőtől, 2010. augusztus 1-jén érkezett az osztrák fővárosba és vette át rektorként a Pázmáneum vezetését. „*Jézushoz hasonlóan Te is állandó-an hívod az embereket. Híszel abban, hogy ez a négy száz éves intézet képes a bécsi magyarok számára igazi otthont nyújtani*” – mutatott rá szentbeszédében Vencser László, majd emléke-ztetett az ünnepelt szavaira, aki a *csillagászati tavasz* elnevezés helyett bevezetné a *kegyelmi tavasz* kifejezést, mert szerinte ebben konkrétan is megmutathatók Isten üdvözítő működése, a megváltás kegyelme és annak gyümölcsei.

Ripka János cselló- és Várkonyi Borbála fuvala-játékával meg ünnepélyesebbé tette a szentmisét. Ezüstmiséje alkalmából Ferenc pápa apostoli áldását küldte az ünnepeltnek. VARGA GABRIELLA

BOTZ DOMONKOS

Az időből kifelé

Álmokat temettem tegnap, bús földbe ástam összes nyavalyam, türesen sorjáztaok mögöttem a leharcolt évek, köröttem súlyos kazlakba stüppedt sárgán a korai nyár.

Ujjaim közt hidegen pereg a kiporciózott idő, csak Isten a tudója mennyi mi hátra van, dolgom lenne még elég, mielőtt a világra hagynám örökül magam.

Képzetemben fuvolahangok szólnak, hívnak volt asszonyok, a messziből üzen jó anyám, kapaszkodót adni jöttek, de megkötés mind, nem is oly messze már Kharón vár reám.

Aztán egy nap beledermed a mozdulat az örök ragyogásba, s tán a maradókrárcangójáik majd lelkiismeretüket, mi volt mi kimaradt, mit adhattunk volna még egymásnak...

Az összhang (élet)művészete

A gyermekkor tündökleite írójának – a Shakespeare a Corvin közben költőjének

„A fél élet is teljes élet...” – olvasom, felítve könyvét, közben reggel óta azon tűnődöm, ho-gyan szokott munkába fogni a mester, mielőtt a gondolat képeket vette útját. Hogyan szokott alkotni a Bem apóra, de korábban valamelyest II. János Pál pápára is emlékeztető Kovács Ist-ván? Mál mag volt, amikor megismertem, majd sarjadtó vetés, az épen túlélő Budakeszi Srác, az akkor még sajtó haza hírnöke. Talán kissé felszegnék is tűnt, mégis volt benne valami ellenállhatatlan vonzerő, a márciusi ifjak loba-gása. El kell fogadni őszinteségét, már csak azért is, mert lágy hangján eleve nem keltette a harsány hangoskodók benyomását.

És ez az ifjú elindult, hogy magáévá tegye az *Elérhetetlen földet*, igaz, nem egyedül, ha-nem életfogytiglan barátságra ítélt kilenced-magával: ők voltak az ifjú Magyarország. Ki gondolta volna, mi minden, mennyi érzelmi és gondolati gazdagság rejlik koponyájában, amire fontolgató komolyság terült. És emögött a fej, arc mögött gyermeki-kamasz csintalan-ság rejtőzködött. Kissé oldottan, felszabadultan, másokra is átragadó cínkos mosoly, ravasz-kás nevetés áradt ki a fark kerítésén.

Kovács István egyedülvalóságá minden egyedi vonása, tulajdonsága ellenére nemze-dekek hordozójává lett, anélkül, hogy élre tört volna a közéletben. Mert azért neki mégiscsak más volt és lett a világa. Minden hasonlat sán-tit, mégis ráfogható: ő valamiképpen aranyjá-nosi alkát. Biztosan csábították őt is a kamasz-majd ifjúkor pajzán kísértései, mégsem tánto-rodott el: meglelte élete fajsúlyos értelmét, az odavezető utat. Sohasem beszélünk róla, de feltételezhető: mérföldkövet jelentett és jelent számára Rosonczy Ildikóval kötött házassága, a családi fészekrakás, különösen amikor Sal-földön a romos házból nemesi kúriát varázsol-tak, ahol Budapest után osztályrésztl partra szállhattak, igaz, nem vonták be vitorlájukat, hiszen a balatonai felföldhöz legtermékenyebb évek kötődnek.

Mi is lehetett a mozgóat rugója annak, hogy vonzalma kötődéssé izmosodott Lengyelorszá-g iránt a lengyeliséggel való azonosulással, ha nem 1848/49 és 1956? Állítható, hogy kevés ember van, aki mintegy misszionáriusként annyit tett volna a lengyel-magyar kapcsolatok ápolása terén, mint ő. Ennek megvannak a látható és láthatatlan, kitalipintható bizonyítékai. Nem csak fordította kedvenceit lengyelül magyar-ra, hanem súlyos művekkel adózott a lengyel légió emlékének a szabadságharcban. Bem Jó-zsefről pedig ragyogóan élvezetes életrajzt írt, kerülve a patetikus egyoldalúságot. A művek mellett díszszemlére állítható diplomáciai te-vékenysége, mint követviszt tanácsos és főkon-zul, miközben meghökkenítően szerteágazó személyi kapcsolatokat épített ki. A legkülön-bözőbb kintintésekkel mellett őt lengyel város, köztük Krakó tisztelte meg díszpolgársággal. Szinte dinasztikusnak mondható, hogy Orsi lányuk tölti be jelenleg a varsói magyar nagy-követ tisztségét.

Előbb a regölést

aztán a regét

Előbb a földet

aztán az otthon

Előbb az iskolát

aztán a nyelvet

Előbb a fejfát

aztán a hitet

Előbb a jövőt

aztán a múltat

és

mindeszt

egyszerre

jelen időben.

Kovács István szerteágazó hajlamai képes-séggé érve egységes mederbe találtak az al-kotómunka fegyvermezésében. Műfajilag összhan-got teremtetl történelem és irodalom, próza és vers között. Hangsúlyosan: alkotási kényszé-renek alapélménye *Az idő torkában* a halál, pusztulás, kiszolgáltatottság. Ebben a meg nem szokható együttélésben mintegy Arany János intésére hallgatva legnagyobb *céllként ember maradt mindég, minden körülményben.*

A Bécsi Napló szeretettel és barátsággal köszönti a 75 éves Kovács Istvánt.

DEÁK ERNŐ

Hogyan került Sisi Gömörbe?

Köztudott, hogy Erzsébet – I. Ferenc József császár „lmádott anygala”, **korának legtöbb ábrázolt asszonya** volt. A legjelentősebb port-réi mégis a **halála után készülték**. Benczúr Gyula 1899-ből származó Erzsébet portréja vitathatatlanul a legismertebb.

1901-ben ezen festmény alapján Spányik Kornél (1858–1943) – Benczúr Gyula és Liezen-Mayer Sándor tanítványa – is festett egy Erzsébet portrét. Spányik Kornél Sisi ábrázoló festményét, I. Ferenc József császár portréjá-val együtt Gömör-Kishont megye székhelyén, a rimasombati vármegyeház ülésterében helyezték el. Mindkét portré sajnos az Osztrák-magyar Monarchia 1918-as bukása után megsérült. Később bekerült a Gömör-Kishonti Múzeum gyűjteményébe, viszont feledésbe merült.

A közelmúltban előbukkant festmény sa-jnálatosan rossz állapotba átfogó professzionális felújítást igényelt. A közzefrásokból történő restaurálást a szlovákiai Művészetekek Támogató Alap is felkarolta, így sikerült a Spányik kép eredeti művészeti és esztétikai értékeit visszaállítani.

Erzsébet császárnő reprezentatív portréja egy 268x155 cm méretű, vászon alapra festett kép, egész alakos Erzsébet ábrázolása. Hátterében hatalmas ősi drapéria oszlop, jobb oldalon

Zenélő lány

Erzsébet királyné útikönyvei

Különálló vitrin áll „*Das besondere Objekt*”, azaz a különleges műtárgy rendelkezésére az Osztrák Nemzeti Könyvtár Disztermében. Ez a bemutató sorozat 2017-ben kezdődött, kez-dében havonta cserélődtek a különböző tára-k felteve érzött értékes darabjai. A bemutatásra szánt idő azonban rövidnek bizonyult, így 2019-től kezdve kéthavonta változnak az ob-jektek. Különleges, egyedülálló változtatás is történt: az érdeklődők online-szavazással ma-guk dönthetik el a Könyvtár honlapján, hogy a Kép- és Grafika-gyűjtemény által ajánlott há-rom műtárgy közül melyiket szeretnék látni.

Jelenleg, július 14-től szeptember 13-ig Er-zsébet királyné kézi útikönyveit tekinthetők meg, mivel a rájuk érkező szavazatok „kiütöt-tek” a Langenschwabach fürdőhelyen hasz-nált szépművi üveg ívópharát, valamint sze-mélyes fotóalbumát.

A Sisi magángyűjteményét képező magán-könyvtár egy része 1908-ban került a Habs-burg-Lotharingiai-ház Hitbizományi könyv-tárába, majd 1958-ban Petznek, Elisabeth Marie főhercegnő, Rudolf trónörökös lánya, Sisi unokája ajándékaént az Osztrák Neme-tzi Könyvtárba. Az anyag nagyobb részét úti-könyvek alkotják, amelyek egykoron a zen-vedélyes utazó Erzsébet királyné tulajdonát képezték. Különösen figyelemreméltó közöt-ük a dekoratív növénymintázatu béleléssel ellátott, veretes záródású borvörös bőrdoboz-ban tárolt piros vászonba kötött 22 darab 10x15 centiméter nagyságú könyvecske. Ezek az eredetileg Angliában elterjedt kisméretű bedekerek típusát utánozzák. A doboz két oldalán aranyozott felirat jelzi, hogy a tulajdo-nos, „Kaiserin Elisabeth”, valamint a készítés dátuma és a cég neve is szerepel rajta: „Woerl’s Reisehandbücher – Oesterreich-Ungarische Städteführer”.

A nyomtatott könyvek 1884-87 között ké-szültek a Leo Woerl’s Verlag műhelyében, amely eredetileg Würzburgban működött, majd Bécsbe költözött a Spiegelgasse 12. szám alá. (Ma gyógyszerár található a helyén.) A téma egyszerű ismerője, *Christian Marys-ka* szerint nem egészen világos, mi módon kerültek a praktikus, könnyen kezelhető és forgatható könyvecské-k Sisi tulajdonába. Le-hetséges, hogy az ő kérésére személyi titkára, Hugo Feilfalki vagy felolvasónője Ferenczy Ida rendelte, illetve vásárolta meg, de ennél való-színűbb, hogy ajándékba kapta őket a kiadótól.

A bemutatásra megszavazott nyertes úti-könyvecsék az Osztrák-Magyar Monarchia városába s országába vezetnek, amelyek kö-zött Budapest, Ischl és Gastein, Mariazell kü-lönösen fontos, kiemelt szerepet tölthetnek be az ötvenes éveiben járó Sisi életében, nemcsak mint kedvelt úticélok, hanem a természetbe vágó és nyugalomra kereső császár-királyné számára, az udvar szigorú szabályai és a po-litikai élet keményisége ridegsége elől mene-külésre alkalmas helyek. Az utazás, minden kötelezettségtől és elvárástól távol, testi-lelki gyógyítást jelentett.

Ezen útikalauzok előnye, hogy kis helyen elérnénk és tartalmilag nagyon hasznosak. A rendkívül finom vékony papírra kétdolala-san nyomtatott szöveg hihetetlen mennyiségű adatot tartalmaz kihajtható térképekkel. Ezek segítik a turistát tájékozódni, eligazodni akár egy ismeretlen városban is. A füzetek nem öle-lik föl teljességgel az egykori osztrák korona-országokat, de több füzetet is szentel a kiadó például Tirolnak, Csehországnak, Stájeror-szágnak, Felső- és Alsó-Ausztriának, valamint

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

A dévai születésű Sütő Éva grafikusművész 40 éve a Román Képzőművész Szövetség, 50 éve a Hunyad-Megyei Művész-Szövetség tagja. Rendszeresen részt vesz magyarországi mű-vésztáborokon, de több európai országban is kiállították képeit.

Alkotásai annyira magukon viselik a női-ség jeleit, hogy minden kétséget kizáróan állítható: igenis van női művészet. Ez nem csak tematikájában mutatkozik meg, hanem finom, lágy, szinte lebegő vonalvezetésében is. Színeiket legfeljebb további érzékeny fi-nomításul alkalmaz. Domináns színe a fekete és fehér, ebben a kontrasztban jelenül meg nála a nő(i)ség) világosan/fehéren, meg a férfi feketén/sötétén. Figyelemreméltó nála ez a már az ókor óta ismert megkülönböztetés a képzőművészetben.

Morvaországnak, Salzburgnak, Karintióának, Galiciának. Érdekes módon néhány igazán fontos koronaország, mint Dalmácia, Krajna, Bukovina, Szilézia egyáltalán nem szerepel-nek. Hasonlóképpen hiányoznak olyan nagy-városok is, amelyeknek jelentős szerepük volt a monarchiában, mint Prága, Lemberg, Tri-eszt. Ellenben szerepel többek között Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Linz, Krems. Találha-tók információk Siebenbürgen, azaz Erdély vá-rasáiról is, így Hermannstadt, Nagyzsébenről és Kronstadt-Brassórról. Teljes képet szentelt a kiadó Budapestnek, amely kiemelten szerepel a *Das besondere Objekt* vitrinjében, kinyitva azon az oldalon, amelyen Széchenyi István szobra áll, mellette a belváros térképe a Du-nával. A könyvecske Budapest történetével kezdődik, majd az ott tartózkodáshoz fontos tudnivalók, nevezetességek következnek, nyil-vánvalóan németül. Tájékoztató a közlekedésről (lovását, omnibusz, fogaskerekű, függővasút, bérkocsi, gőzhajó) a pályaudvarokkal, feltűntetve az árakat. Minősítve felsorolja a szálló-dákat, vendéglőket, éttermeket, kávézókat, cukrászdákat, borozókat, sörözőket. Misere-ndel megtalálhatók a templomok, nyitvatartási idővel a bankok, posták, távírdák és a takaré-k pénztárak, említi a könyvesboltokat, áruhá-zakat, élelmiszerüzleteket. Nem hiányoznak a fürdők, színházak, múzeumok, koncertter-me és kirándulóhelyek sem. Külön figyelemmel érdemel az 1885. évi országos kiállítás bemu-tatása térképpel. A helyi tájékozódást segítik a fontosabb kifejezések magyarul.

A következő, Das besondere Objekt-ki-állítás szeptember-októberben Fritz Habecknél az 1927. évi polgárháborúról írt naplóját mu-tatja be.

ÁDÁM ÁGNES

KOVÁCS ATTILA

HAIKUK

Elhatároztam, ma megint boldog leszek. Kisütött a Nap!

Nagy kusza felhők nézik fent, hogyan rohan el az élet lenet.

Reggeli illat mint harmatcsepp a rózsán, ólom szívémen.

Májusi eső pipacs ruháját mossá halkan dúdolvá.

Csendes már az est. Ólében lusta macska álmában is rest.

„Te pedig azokat szóljad, amik az egészséges tudományhoz illenek”

Robert Schumann, az Európai Unió egyik alapító atyja elhíresült gondolatának kimondása óta tudjuk: „*Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz.*” Konrád Adenauer, volt német szövetségi kanclár, gyakorló *nagyon nehéz... Erőfeszítéseinkkel igyekszünk keresztényként élni, és ezen az úton haladva szeretnénk lassan a tökéletesség egyre magasabb fokait elérni.*” Igen, ezek az ismert emberek értették az élet lényegét, ismerték a Bibliát, s tudták, mint Madách, hogy a tökéletességre való törekvés feladat, amit küzdelem sem tudunk elérni. Ezért meg kellünk rá. Madách ránk hagyott öröksége: „Bűn és erény között szabadon választani, mily nagy eszme, s tudni fölöttünk pajzsul áll Isten kegyelme.”

Mi a szabadság? A választás szabadsága! Dönthet az ember: jól vagy rosszul. De ha rosszul döntött, s másnak is ártott, akkor azért nem dicséret jár, hanem a rossz cselekedetért büntetés. Ezért meg kell tanítani: mi a jó és mi a rossz! A tanítás növelés, az egyén gazdagítása, egyéniséggé, jellemes emberré formálása, hogy érett személyiséggé váljon. A tanítás legelemibb szabálya: a jutalmazás és a büntetés. (Fináczy Ernő:1937) Dicsérünk és dorgálunk. Hol kezdődik? A családban, majd az iskola az a szervezet, amely megerősíti a helyes és segíti kijavítani a helytelen viselkedést.

Mi a probléma? Napjainkra a demokrácia biztosította szabadságban *csorbult a szabályok, normák tisztelete, azok betartása és betartatása.* Nem értjük a választás szabadságát! Nem akarjuk tudni, hogy a nevelés az elődök erkölcsének a tovább örökítése. Miközben kutatók sora bizonyítja, hogy az *emberiség története során kialakult értékek, magatartás-minták, normák átörökítésének hiánya a modern társadalomban gátolja az érett személyiség kiala-*

kulását (Kopp Mária:2008), sőt a kudarcoktól megkímélve, kudarc nélkül felnevelt ifjúság – K. Lorenz szavaival – „infantilis felnőtt” lesz. (K. Lorenz:2002)

A probléma további gyökere, hogy a kultúráközvetítők – család, iskola, egyház, média – netán bizonytalanok a feladatukban; nem tudják, hogy felelősek a gyermek felnőtté válásáig a gyermeket, ifjút erő hatás közvetítésében; vagy szándékos a tevékenységük a bizonytalanság keltésében, a kulturálatlanság terjesztésében.

Az egyház szerepvállalása ma is jelentős európai örökségünk, egyrészt a keresztény erkölcs tanításában, valamint a jó és rossz közötti különbség felismertetésében. Márai Sándor hagyta ránk örökül, hogy: „*Kelet felé haladva Magyarország az utolsó kultúrterület, ahol az európai ember ugyanazt a sorsközösséget érzi mindennel, ami az európai keresztény műveltség múltját, jelenét és felelősségét jelenti.*” Az általános műveltség gazdagításában jelentős szerepe van a kultúra közvetítését vállaló intézmények működésének. Ezért *legalább akkora a felelőssége a sajtónak, a rádiónak, a médiának, a könyvkiadóknak, színházaknak és múzeumoknak, a politikának,* mint a tanítónak.

A harmadik évezredben tanúi és elszenvetői vagyunk annak, hogy *az információ, a tudás gyarapodása nem jár együtt a mindennapi életben való eligazodással.* Az ismeretek megszerzéséért folytatott önmagunkkal való versenyfutás, *s a modern civilizációt felborította azt az egyensúlyt,* ami ember harmonikus fejlődéséhez, létezéséhez szükséges. Minden pedagógiai munka alapja, célja: **a magatartás-formálás.** Az egyén csak kellő ismeretek birtokában képes szabadon, önállóan, öntevékenyen, mértéktartóan cselekedni, s a választási helyzetekben dönteni.

A szabad, önálló, öntevékenyen cselekvő ember szükséglete már a XX. század elején megfogalmazódott a pedagógiai és pszichológiai szakirodalomban.

A társadalom innovációs képességének, az ország előtt álló politikai – szociális – gazdasági feladatoknak egyik *kulcskérdése a XXI. század kihívásainak megfelelő, működőképes tudással rendelkező emberi erőforrás megléte, folyamatos fejlesztése.* A gazdasági szerkezet átalakulása feltételezi az önállóság, a kreativitás, a döntésképeség, ezen cselekvésmódok elsajátítását. De a szociális magatartás a tevékenységek során feltételezi az altruizmus, az igazság, a pártfogás, a barátság, segítőkészség szükségletét. Aki semmiféle altruista viselkedésformát nem tanúsít a másik emberért, számára az valójában előnnyel jár. Nem bajtársias, nem küzd az igazságért, egyszerűen élősködik, kihasználja a szociális normákat betartó egyéneket. Ez nevelés kérdése! A feltétel pedig a jó tanító.

Van ma hivatástudat? Mi indít valakit arra, hogy a maga útját járja? – teszi fel a kérdést C.G. Jung. S a válasz: „*Ez a rendeltetés! A valódi személyiségnek mindig megvan a rendeltetése, amelytől nincs menekvés.* Ez a küldetés Isten törvényeként hat. *Akinek rendeltetése van, hallja a belvilág hangját, ő elhívott.*” A tanítói pálya egyike az elhivatottnak, a tanítás szerete örömteli tevékenység a tanítvánnyal. Egyenlő a munka szeretetével, a felfedezés élményével, az adás örömeivel.

Nem *boldogság órával* lehet a viselkedést megtanítani, hanem kiváló példával, kiváló munkával, ami jelenti a kötelességet, felelősséget, a szakma valódi ismeretét; a gyermek életkori sajátosságainak ismeretét, *a ránk bízott gyermek ismeretét, családi háttérét.* Ezek birtokában kell minden egyes nap fel-

A Nemzeti varázskörében

Ablonczy László könyve a Nemzeti Színház 20. századi történetét ismerteti a második világháború utáni időszakról napjainkig. A múlt század színházigazgatóinak, színészeinek, rendezőinek és kultúrpolitikusainak szerepét, visszaemlékezéseit rajzolja meg. Ablonczy többször tematizálja a nemzeti színjátszás kérdését. Az olvasmányt különösen izgalmassá teszik a forrásmunkákból vett idézetek, az ellentmondásos események és személyiségek bemutatása is. Olvashatunk többek közt az egykori igazgatóról, Németh Antaltól, akinek „likvidálásával a keresztény magyar színházi élet folytonosságát kellett felszámolni, hogy a szovjet színjátszás mindenek feletti példájával Rákosi, Révai diktatúrája áthassa a magyar szellemi gondolkodást a színi életben is”. Megtudjuk, hogy „Major Tamás kommunista nemzeti színházat hirdetett”. A szerző káderlapokra és ÁVH-s jelentésekre támaszkodva mutatja be a kor művészeinek sokszor gyötrelmes sorsát. Sinkovics Imre 1956-os

szavaltáról, Jávor Pál hányatott sorsáról, és Mensáros László kihallgatásáról is olvashatunk. Komlós Jánosról, aki korábban ÁVH-s tisztként dolgozott, és Aczél György miniszterhelyetteseként 1957-től a színházi életet felügyelte, megtudhatjuk, hogy 1949 óta ő volt az „első direktor, aki személyre szabott színházat” nyithatott (Mikroszkóp Színpad). 1965-ben a színház épületét a komoly társadalmi tiltakozás ellenére felrobbantották. A megsemmisítés teljes dokumentációja eltűnt. Többször megjelenik a kádári kultúrpolitika kortárs kritikája. Latinovits Zoltán például a Ködszurkáló című művében felhívja a figyelmet a közönség hiányára a „nézőtéren és a színházi munkában”. A kutatás összegzéseket kiderül, hogy „a szabadsághiányos évtizedekben a Nemzeti Szuverenitás híján is egy internacionalista, párt vezérelte országban hivatását nem tölthette be. Minthogy a nemzeti sorskérdések programszerű következetességgel nem kerülhettek a gondolkodás középpontjába”.

A rendszerváltoztatás időszakát a színház életében a teljes szétesettség jellemezte, amellyel kapcsolatban egy kérdés is megfogalmazódik: „Lehet-e úgy próbálni, színpadra lépni, ha a kullisszák mögötti élet rendetlen?”. A könyv végén a szerző a Nemzeti kiemelt szerepét fogalmazza meg: „A Nemzeti a haza játékszíni foglalat” és „holnap sorsunk mai hogylétének légsúlymérője. Daraboltatásunk örökös viselőseként a Nemzeti Színház összetartozásunk mindenkor szolgálatában emberi voltunk éber őrizője. Szép ország álmodója, Nemzeti!”. A kötet nagy színészeink életéből is felvillant egy-egy epizódot Latinovits Zoltán, Ruttkai Éva, Pártos Géza, Blattner Géza, Sík Ferenc, Bublik István, Béres Ilona, Kubik Anna és Blaszkó Péter személye egyaránt megelevenedik.

Ablonczy László: A Nemzeti varázskörében, Arcképek, tanulmányok, jegyzetek. Hítel Könyvműhely. Nemzeti Kulturáért és Irodalomért Alapítvány, 2019. ISBN: 978-963-89943-9-4.

SZENTPÉTERY MIKLÓS

VISSZAJÁTSZÁS

Tíz üres magnókazetta – 1315 túlsúfolt nap

Pia fraud. Így mentegeti könyve megírásának ürügét Marinovich Endre, a szerző, Antall József volt kabinetfőnöke, ma a Veritas Történetkutató Intézet főigazgató-helyettese. E könyv megírásának eredeti szerzői eljárása valóban kegyelethből elkövetett bocsánatos bűn. A hajdani miniszterelnök azt tervezte ugyanis, hogy kölni betegágyán kazettákra mondja gondolatait, visszaemlékezéseit. Sajnos nem így történt, nem volt hozzá ereje. A kazettákat felbontatlanul visszaadta kabinetfőnökének, aki évekkel később, 2003-ban, részletgazdag visszaemlékezés-folyamban adta közre e tíz darab néma kazetta sokatmondó tartalmát. Kezembem a 2018-as második kiadás. Örülünk neki, hogy a kötet újra megjelent, már csak azért is, mert Antall Józsefnek nincsenek fennmaradt naplói, visszaemlékezései, töredékben fennmaradt önéletrajza sincsen.

Antall József percet sem szánt saját nimbuszának kidolgozására, minden erejét, idejét a sors által rá kiszabott és rászabott feladat elvégzésére szánta. Mintha érezte volna, hogy ideje kevés, és valóban: 1315 nap, ennyi adatott meg neki rendszerváltó, történelmi feladatának elvégzésére. Politikai életműve csonka maradt. Még szomorúbb, hogy korai halála miatt nem volt kellő ideje a legfontosabbhoz: elég hosszú időn keresztül helyes és követendő példát mutatni a rendszerváltás, majd az arra következő konszolidáció politikai-nemzedékeinek. Az Antal-kormány után egyik-másik

kormány is hozott jó politikai programot, majd eredményesen kormányozott is, de egyetlen kormánytag sem volt képes az emberi tartás, következetesség, a bölcs kompromisszumkésztség és a hajlíthatatlan meg nem alkuvás Antall József-i példájához felőlni. Antall József miniszterelnökként is tanár volt. Sokakat – a rossztanulókat különösen – kellőképpen irritálta is állítólagos kioktató magatartása. A későbbi történelem megmutaták, mennyire szükséges lett volna e példafelmutatás pótolhatatlan erkölcsi iránytűje! A magyar politikai élet hangadói talán kevésbé tévesztenek irányt a későbbiekben a mindenkor politikai délibábs magyar pusztájában. Nagy veszteség ez!

Ha nem is lehet eleget fájlnia, hogy csak 1315 nap miniszterelnökség adatott meg Antall Józsefnek, a könyvet olvasva, annál jobban el lehet azon ámulni, hogy mennyi – és kicsoda nagyságrendű! – esemény és munka fért ebbe a három és fél évbe! A múlt század nyolcvanas éveinek végén, kilencvenes éveinek elején megbolydult a kis haza és a nagyvilág élete egyaránt. Óriási felelősség és emberfeletti feladatok megoldása nehezedett Magyarország első szabadon választott kormánya miniszterelnökének vállaira. Antall József kiválóan teljesített! Az embernek joggal fordul meg a fejében a kérdés: mi lett volna, ha a sors bőkezűbben méri az időt Magyarországnak és Antall József számára? Hogy nézne ki a magyar közélet és politikai kultúra ma, ha, Antall József nem 1315,

hanem, például 4378 napig, vagyis három négyéves cikluson át kormányfő?

Befejezésül, álljon itt a könyv legszebb, egyben utolsó, Antall Józsefi búcsúmondatának töredéke: „...*tiszta kézzel, meleg szívvel és hideg fejjel kell politizálni.*” Mindenkor politikusainknak ehhez az Antall József hagyatékához kellene felőlni.

Marinovich Endre: 1315 nap – Antall József miniszterelnöksége, Veritas Történetkutató Intézet – Magyar Napló, Budapest, 2018, 271 oldal

KATÓ ZOLTÁN

Kettős könyvbemutató

A BÉCSI NAPLÓ ÉS A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KÖZÖS RENDEZVÉNYE A MAGYAR OTTHONBAN **Másréti Kató Zoltán: Óraátállítás** c. novelláskötete. Mi történik a múzeumigazgatóval, ha kiesik az elefántcsonttorony ablakán? Mihez kezd tante Gréti a gobelinjeivel és mióta dorombolnak a könyvek, mint a macskák? Mit kérdez a filozófus a milliommostól kit gyöngéden elrabolt, eljut-e a szerelmespár Amazóniába és miért nem lettem udvari boldond a Maláj királynál? Ezer fontos kérdés, melyekre mind választ adok.

Schneeberg-túrák 1979–2019. című, vetített képes könyvbemutató Bécs, szeptember 18-án, 18 órától.

készülni a következő tanítási napra. Ez feltételezi az elkötelezettséget, a teljes odaadást. Ettől olyan gyönyörű a tanító pályája. A tanítás maga a boldogság, örömszerzés, ahol a gyermek előtt kinyílnak a kapuk a jóra, a tudás megszerzésére a felelős felnőtt eléhez. *S ez az örömteli munka mind a tanítónak, mind a tanulóknak küzdelmes is,* nehézségekkel is jár, mert figyelni kell, készülni kell, s közben önuralomra, kitartásra, lemondásra van szükség. A folyamatos megújuláshoz továbbképzések szükségesek, s kell a külső ellenőrzés-értékelés, mely a megerősítéssel motivál, a tanácsokkal pedig fejleszt. S nélkülözhetetlen az egyetértés az elvekben, s a gyakorlatban a fegyelmezettség, ami nélkül nincs eredmény.

KOVÁTS-NÉMETH MÁRIA

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.kozpontiszovetseg.at

www.becsinaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:

Zentralverband Ungarischer Vereine u.

Organisationen in Österreich.

A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Bodó Barna (Temesvár), Bodzsoni István (Szabadka), (Budapest), Czellar Judit (Genf), Duray Miklós (Pozsony), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovácsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), T. Kovács Péter (Budapest), K. Lengyel Zolt (München), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Máttyás (London), Szakály Sándor (Budapest), Varga Sándor (Pozsony), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Kató Zoltán, Martos Péter, Radics Éva.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán

GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

MUNKATÁRSÁK:

Ádám Ágnes (Bécs/Budapest), Fehér Márta (Szabadka), Fried István (Budapest), Hefty Georg Paul (Frankfurt/Main), Reményi György (Grenoble), Nagymihály Zoltán (Budapest), Paládi Renáta (Ungvár), Rumpler Diána (Bécs), Szentpétery Miklós (Bécs), Varga Gabriella (Budapest), Veit Zita (Grác), Margarete Wagner (Bécs)

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.

IBAN: AT57201110000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 18,- Euro, Magyarországon 4500,- Ft, Nyugat-Európában 22,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szerbiában: 1000 dinár, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew Rekey, 3996 Oakmore Rd.

Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com
Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.

Hollandiában: Kónya Melinda. Boerhaaveplein 124. 2343 LX Oegstgeest, 00-31-71-5154287.

E-mail: melindakonya@hetnet.nl

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librotrade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach

Svájcban: Ria Meszlényi, Laufenstrasse 41, CH-4053 Basel, e-mail: ria.meszlényi@gmail.com, Tel. : 061 331 11 38, Mobil : 076 468 05 20 – PostFinance,

Mária Balla Meszlényi, Konto-Nr.: 15-508825-5, IBAN: CH89 0900 0000 1550 8825 5, BIC POFICHBEXXX

Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro/Nr.: 756987-4.

Szerbiában: Fehér Márta, 24000 Szabadka, Jókai Mór 119. Bankszámla: RS35285223604000354839

e-mail: fharmarta@gmail.com

Szlovákiában: Benyák Mária,

e-mail: maribenyak@gmail.com

Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekről szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Nyomda

H-9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.